

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzetta štev. 18
Poduredništvo:
Trst, Vicolo delle Rose štev. 7

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Leto VII. - Štev. 134

Gorica - 7. aprila 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Velika noč praznik našega zmagoslavja

S križa je mrtvi Zveličar prenešen v grob, skrbno zapečaten od nezahvalne judovske oblasti. Tja naj za vedno leže v temo in pozabnost on in ves njegov nauk in delo. Ko v njem strohni, ne bo nihče več vpraševal ne po njem, ki se je postavljaj za učitelja resnice, ne po njegovih naukih. Tako so ti oblastniki sodili in bi skoro imeli prav, če... Tudi apostol je bil tega mnenja, ko je zapisal: Če pa Kristus ni zares vstal, je prazna vaša vera.

Poveljanje v vstajenju

Toda — prišla je napovedana ura: kaj kmalu se je imela uresničiti božja obljuba, da ne bo pustil Bog, da bi njegov Sveti videl trohno. Zemlja se potrese, iz smrtnege spanja v grobu se pa dvigne božji Zmagovalec poveljan in neumrljiv. Komaj se duša združi z mrtvim telesom, se že vrne vanje tudi novo življenje: srce se zgane, začne delovati in iz njega zavalovi po vsem telesu nova moč, ki ne ušahne več. V hipu so vse rane zaceljene, ostalo je samo petero glavnih ran kot časten znak boja in slavne zmage. Poveljano telo bo imelo od zdaj mladostno čilost in odsevalo nebesko lepoto. Nič več ni dostopno bolečini, trudu. Prosto je vsake zemeljske neokretnosti ali teže; je sicer iz kosti in mesa kakor pred smrtjo, toda zadobilo je lastnosti svobodnega duha. Nobena ovira ga ne more več zadrževati, vsaka daljava je v hipu premagana. Prikaže se in izgine; zdaj je na poti v Emaus, zdaj je pri apostolih v zaklenjeni sobi, zdaj zopet ob Galilejskem jezeru. Srce mu polni nebeška sladkost in najmilejša sreča; ne pozna več neutrujenosti želja, ne strahu ali žalosti. Še višje in pravo nebesko srečo občuti njegova duša. Kdo jo je bolj zaslužil kot Kristus? Edinole on more zares veljavno izreči veličastno besedo: »Jaz sem Prvi in Poslednji in Živi; bil sem mrtev in, glej, živim na vekov veke in imam ključke smrti in podzemlja. (Razod. 1,17).

Kakšen sijaj in mogočnost, ko ga je prej smel že vsakdo teptati kot izvržek človeštva! Torej je res Sin božji? Njegovi nauki so torej zares božja resnica? Da, vstajenje Jezusovo podaja ta neovrgljiv dokaz: njegova oseba je res božja, njegovo delo je božje delo.

Posledice vstajenja

Vstajenje Jezusovo potrjuje toliko okoliščin, da ni mogoče resno dvomiti o njem. Apostoli se ob prvih poročilih kar niso mogli znati in se jim je zdelo nemogoče, kar so govorili o vstajenju Kristusovem. Na

razne načine in v ponovnih prikazovanjih je moral sam Zveličar nastopiti, da jih je prepričal. Že pred svojim trpljenjem je Kristus govoril o svojem vstajenju od smrti, da dokáže svoje božje poslanstvo. In po vstajenju? Dvanajst preprostih Galilejcev je šlo v sovražni svet, da ga pridobijo za Kristusovo vero. In uspehi? Trdovratni Judje so njih oznanilo sprejemali, drugi sosedni narodi so zapuščali svoje bogove in svoje pregrehe, se podrgli težkim dolžnostim nove vere in so za Kristusa umirali. Kdo bi dajal življenje za negotove, nedokazane trditve?

Noben drugi zgodovinski dogodek ni dokazan tako trdno, kot vstajenje Kristusovo; vsa zgradba krščanstva sloni na njem. Kdor hoče soditi odkritosrčno in nepristransko, ga ne more tajiti.

Ni vere brez milosti

Seveda je pa vera dar božje milosti, za katero je treba moliti.

Pomagajmo do te milosti tudi dvomljivcem z našo molitvijo, da bi poslušali božjo besedo v preproščeni, odkritosrčno in nepristransko. Samo s takim razpoloženjem je človek pripravljen toliko milost.

V katedrali božjega groba

Pozabi marsikdo, kaj mu namen je tu v hramu Tvoje Golgote, Gospod, ko dragotin premoti ga blestenje in se pogled megli mu od krasot.

Jaz pa odmislim v zlatu tleče stenje, baziliko, njen veličastni svod in gledam v duhu tvoje le trpljenje in svoj slovenski s srcem križev pot.

In prosim skrušeno te, božji Sin: Premagal smrt si, tebi je mogoče, da streš sovražnika, ki smrt nam hoče!

Naj pade vsak, ki snuje naš pogin! Storé naj čudež tvoje svete rane, da narod moj, ki zdaj umira, vstane!

A. NOVAČAN

Vsem dragim bralcem, sodelavcem in prijateljem želimo, naj jim od smeti vstali Odrašenik prinese miru, ljubezni in sreče.

Gorica - Trst, Velika noč 1955

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

VELIKONOČNI DAR

Neki francoski župnik je prejel od enega izmed svojih nekdanjih faranov za Veliko noč pismo, ki bi lahko marsikaj povedalo tudi komu izmed modernih kristjanov naših dni. Tako se glasi:

»Veselite se! Vaša srčna želja se je uresničila: opravil sem velikonočno dolžnost. Potrudil se bom, da me boste v bodoče šteli med katoličane, na katere se lahko zanesete.

Zanimalo Vas bo, kako da sem se po tolikih letih vendarle vrnil k Bogu. Priznati Vam moram, da je bilo silno težko. Zli duh v meni se

je upiral do skrajnosti. Moja dobra žena je večkrat poskusila, da bi me spreobrnila, a vse zaman. Ni prav začela svojega dela, zato se ji je ponesrečilo. Nek duhovnik v Parizu je tudi poskušal, a kar mi je govoril, tudi ni šlo do srca.

Vi ste se mi s svojo besedo bolj približali. Še zdaj se spominjam na tisto jutro, ko sem Vas obiskal in sva ogledovala na Vašem vrtu čebele. Pa ste me kar na lepem vprašali: »Če bi bil bolan, ali bi se dal prevideti?« Dobro se še spominjam svojega odgovora: »Ne samo dal, celo zahteval bi!« »Torej,« ste rekli, »zakaj pa zdaj ne živite tako, kakor si boste enkrat želeli, da bi bili živi?« To vprašanje me je zadelo v živo. Večkrat sem moral misliti tiste dni na ta razgovor.

Tudi moji prijatelji so poskušali, da bi mi vrnil Boga, a brez uspeha. Nihče izmed njih, ki so mi dobro hoteli, ni imel poguma, da bi mi kar naravnost povedal: za Boga gre in za zveličanje tvoje duše. Vse le z nežno roko in z rokavicami so hodili okrog mene. Seveda se trdi, ošabni hrasti tako ne podirajo.

Vendar se mi je začela vest pogosteje oglašati. Iskal sem večera, sam nisem vedel kaj.

Prišla je Velika noč. Velikonočno jutro sem bil sklenil, da bom spremljal ženo v cerkev, ker so bili napovedali za ta dan posebno lepo petje. Zjutraj grem skozi svojo delavno sobo — in kaj vidim? Na pi-

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

salni mizi so bili štirje katekizmi, vsi odprti na strani, kjer je zapisana cerkvena zapoved: »Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in o velikonočnem času sprejmi sv. Rešnje Telo.« In da bi tega ne prezrl, je bila zapoved v vsaki knjigi rdeče podčrtana.

Obstal sem in ostrmel.

Moji trije fantiči in moja hčerka!... O, ti navihanci! Ne da bi komu kaj povedali, so sklenili, da poskusijo. Njihov poskus je kot vihar spreobrnil mojo dušo.

»Torej sem že tako daleč!« sem si mislil, »da me morajo spreobratiti moji lastni otroci.«

V naglici sem se oblekel in šel v cerkev. Našel sem potrpežljivega

duhovnika, ki mi je pomagal, da sem uredil svoje račune z Bogom. Nato sem šel k sv. obhajilu. Ko sem se vrnil domov so bili otroci nekam nemirni.

»Vsi semkaj!« —

»Od kdaj pa dajejo staršem nauke otroci?« —

Nisem se mogel več premagovati. Objel sem jih...

Dragi gospod župnik! To velikonočno darilo sem Vam hotel pokloniti. Storit bi bil moral že pred dvajsetimi leti...

Če bi ne imel svojih ljubih otrok, bi prav gotovo niti zdaj tega ne storil.

In poročilo pravi, da je bil ob tem vesel duhovnik in srečna družina, ker se je oče vrnil k Bogu.

KELIH ZADNJE VEČERJE

Ko sem obiskal zapad. Španijo sem se ustavil v Valencii, da si ogledam njene zanimivosti. Poleg raznovrstnih muzejev, kjer hranijo dela slovitih španskih umetnikov, ima to mesto tudi sloviti muzej umetniških izdelkov iz žgane gline, ki je eden izmed najlepših v vsej Evropi. Zanimiva je tudi železniška postaja, kjer so po stenah pribite tablice, ki potnikom voščijo srečno pot v vseh jezikih od španskega do kitajskega.

Največja znamenitost Valence pa je kelih, iz katerega je pil Jezus z apostoli pri zadnji večerji in v katerem je naš Zveličar posvetil vino v sv. Rešnje Kri. Vsi, od najvišjih cerkvenih oblasti v mestu do najprostejšega delavca, so prepričani, da je to res Gospodov kelih. Kdor obišče Valenco, se bo lahko na lastne oči prepričal, kako je zasidrana ta vera v ljudstvu. Cerkev se o tem kelihu ni izrekla, kot se ni n. pr. o prtu, v katerega je bil zaviti Kristus, ko je ležal v grobu in ki ga zdaj hranijo v Turinu. Vendar pa, opirajoč se na zgodovinske podatke, dovolj, da ga častijo in ga dvakrat na leto nosijo v slovesni procesiji po mestu ob prisotnosti vseh cerkvenih in državnih oblasti ter ogromne množice ljudi, ki pride od blizu in od daleč za to priliko v Valenco.

Ustno izročilo pravi, da je hranil Gospodov kelih najprej gospodar hiše, v kateri je bila zadnja večerja. Po vnebovzetju Marijinem je bil izročen sv. Petru, ki ga je prinesel s seboj v Rim. Z njim so maševali ob izrednih prilikah papeži do Siksta II. Leta 258., za časa preganjanja cesarja Valerijana, ga je rešil pred onečaščenjem in uničenjem sv. Lovrenc dva dni pred svojim mučeništvom ter ga poslal v Huesco v Španiji, kjer je bil izpostavljen javnemu čedenju do leta 713. Tega leta so morali katoličani s škofom vred bežati pred vdorom mohamedanskih Saracenov in se zateči v samostan San Juan de la Pena. Pozneje je kralj Martin Človeški dal kelih prenesti v kapelo svoje palače v Zaragozi in podaril samostanu v za-

meno zlat kelih, kot pričajo ohranjene listine od 26. septembra 1399. Leta 1424 ga je prinesel v Valenco kralj Alfonz V. Velikodušni, ter ga je 18. 3. 1437 izročil v varstvo stolni cerkvi. Tu je bil do 31. 7. 1936. Nekaj ur prej kot so španski komunisti napadli in oropali škofijsko cerkev, so ga rešili in skrili do leta 1937, ko so ga zaradi večje varnosti prenesli v Corlet. Tam je ostal do leta 1939, ko je bil po osvoboditvi Valence ob velikanski množici vernikov iz vse zahodne Španije zopet vrnjen stolni cerkvi v Valencii.

Z zgodovinskimi podatki in s pomočjo ustnega izročila skušajo dokazati, da je res to kelih zadnje večerje. Mnogo so že napisali tudi o tem kelihu. Če so se ohranile druge reči manjše vrednosti kot miza zadnje večerje, že prej omenjeni prt, v katerem je bil zaviti Kristus v grobu, je možno, da je kelih v Valencii res kelih Gospodov.

Velikonočna pesem

V jutru božjega vstajenja
zbor zvonov Gospoda hvali:
»Počesčen, iz groba Vstali —
pórok večnega življenja.«

Dviga spev velikonočni
proti soncu se v višine;
uberò neba jasnine
z njim »Te Deum« milozvočni.

Zemlja in nebo slavita
božjo moč in zmagostavje
in se skupaj veselita.

V Njem, ki greh s krvjo opral je,
krije milost čudovita...
Naj nam bo ta milost — zdravje!

LJUBKA ŠORLI

GORA TABOR ALI GORA JEZUSOVEGA SPREMEMENJENJA.
SPREDAJ BEDUINI PASEJO ČREDE

Jože: V DNEVIH PONIŽANJA...

Krvavi ples se začne

V tistem usodnem jutru cvetne nedelje leta 1941 je bilo. »Lepa naša domovina... Bože pravde... Naprej zastava slave...« in druge bojne pesmi z vso pomenljivostjo done iz radio-postaje Ljubljana, postaje Zagreb — Beograd — enako. Uradno poročilo napoveduje: Nemške čete so prekorile državno mejo! Vojna napoved! Pozivi pod orožje! Navodila za trezno zadržanje civilnega prebivalstva. Ponovno do njo junaške pesmi. Prva vojna poročila: divjaški napad iz zraka na Beograd; na stotine prvih vojnih žrtev — med njimi prvak med slovenskimi voditelji dr. Kulovec. V duši me je zgrabilo; kakor da pod težkim kamnom vzdihujem in v grozi čakam usodnega konca. Tako tesno je postalo v sobi — skoraj grozno; čutil sem, da se je zgodilo nekaj strašnega, saj se je s tem dnem začela obnavljati nesreča Čehov in Poljakov (prvih žrtev nacizma) na naši slovenski zemlji.

Stopim na ulico. Prve zastave s kljukastim križem so že izstavljene raz okna številnih nemurjev in Nemcev... Dušna bolečina v meni je bila tolika, da bi bridko zajokal. Obličje mesta se je čez noč spremenilo: — prazne ulice, le tu in tam mrčen pogled, zaskrbljen obraz — splošen preplah. Iz daljave se sliši streljanje; zadnji vojniki zapuščajo mesto, ljudje so brez zaščite predani usodi. Že se pokažejo prve tolpe pete kolone — prva ustrahovanja, grožnje. Pri nedeljski maši je navzočih le nekaj preplašenih ženic. Prvim poraznim občutkom se pridružijo prva razočaranja: med odpadniki in prodanci so tudi taki, na katere bi bil prisegel. Takoj po končani pobožnosti pristopita dva moža in me s prijazno besedo opozorita, da bi na vsak način bilo pametno, da čimprej razobesimo na cerkvi hitlerjansko zastavo, sicer zna biti nerodno za duhovnika in škodljivo za cerkev. Ko sem se pa temu odločno zoperstavil, mi do takrat vzgledna župljana osorno — uradno izjavita: »Vi boste odgovarjali in nosili posledice.« — Takrat sem zopet bridko občutil, kako je človek obraz varljiv... Umaknil sem se v stanovanje — ves osamljen — ta osamljenost je bila tolažljiva in moreča obenem. V tej samoti in grozeči nestrpnosti pa so od časa do časa odmevale detonacije. Razstreljevali so vojne naprave in prometne vezi.

Nemška vojska pride v Maribor

Naslednjega dne je v mesto vkorakala sovražna vojska — brez odpora. Središče mesta je sicer bilo v zastavah, a ljudstvo je ostalo na domovih; le peta kolona — po večini znani neznačajni prodanci — so v svoji ošabnosti predrzno nastopali. Tako se pojavi tudi na vratih mojega stanovanja tak predrznež, ki zahteva, da takoj izobesim nemško zastavo. Toda, kje naj jo dobim, se opravičujem, ko so trgovine že nekaj dni zaprte. Pa mi hitro z zasmehom svetuje: »Gotovo ste imeli jugoslovansko — dajte jo torej predelati!« Tega pa nikdar!...

Nacistična oblast pokaže svoje lice

Novi gospodarji so prevzeli oblast in ljudstvu slovesno razglasili, da je nastopil končno za vse večne čase dan osvoboditve štajerskega plemena izpod srbskega nasilja in dan zaželeni združitev z velikim Rajhom. Prišel je pa tudi dan zaslužene kazni za one, ki so zakrivali nasilje, ko so te — od nekdanje nemške — dežele nasilno »slovenizirale«; ljudstvo jih mora izpljuniti.

In res, napoved je bila uresničena z vso prusko brezobzirnostjo.

Na veliki četrtek se vračam od cerkvenih obredov. Na ulici srečam ženo, vso prestrašeno, ki v joku pripoveduje: »Gospod, kako strašno, neverjetne reči se dogajajo. Na lastne oči sem videla: dva častitljiva duhovnika škofijske cerkve sta, zastražena, po glavnih mestnih ulicah privala ročni voz za vojaško kuhinjo... In tako so se množila poročila o aretacijah duhovnikov, nato drugih zavednih meščanov, zlasti razumnškega stanu. V nekaj dneh so bile vojaške kasarne v Celju natrpano polne aretiranih, katerih število je slo čez tisoč. Skoraj istočasno so bili tudi po po-deželju aretirani duhovniki, učitelji in politični oz. kulturni delavci. Samo duhovnikov in redovnikov iz Štajerske je bilo zaprtih okoli 500, za katere so čimnihi gestapovci pripravili še posebna ponižanja.

Sovraštvo nacistov do vsega slovenskega in kriščanskega je večkrat postalo prav satansko, za to so se znašli zlasti nad duhovniki. Tako so n. pr. polnkamion deportiranih duhovnikov ob gozdnati cesti

postavili ob zid ter simulirali pokol; prav tako so simulirali uboj z regljanjem strojne nad posameznimi žrtvami po kletah zaporov; nato prostiška poniževanja s prisilnim delom po zanemarjenih straniščih; poleg tega pa nenehna spremljava najogabnejših psov.

Rajši prost kot v zaporu

Od številnih mestnih duhovnikov sem ostal na svobodi skoraj sam. Le starim duhovnikom — v penziji — so prizanesli. Zopet so morali na delo. Celo priletni škof, ki je sameval v svoji palači, se je lotil dela namesto zaprtih župnikov. Toda upravičeno sem se bal, da so tudi meni dnevi prostosti šteti. Na dan po beli nedelji sem se odločil, da pohitim nekoliko na rojstni dom. Še isti večer se vrnem na službeno mesto, a že na potu me znanci opozorijo, da me je Gestapo iskala. Kaj sedaj? Počakam čez noč. Ob rani uri pa z najpotrebnejšimi stvarmi v vsej naglici vzamem kolo in začela se je neskončno dolga pot brezdomstva in begunstva.

Prva pot je vodila na rojstni dom, kjer sem smel kot zločinec le v noči sva svetlo. Začutil sem namreč sledi orožnikov in pete kolone za seboj. Zvedel sem tudi, da me je Gestapo na stanovanju še petkrat iskala — seveda brezuspešno, kajti medtem sem se odločil, da prebečen v nemška oblačila s potrebnimi dokumenti skušam obiskati čim več župnij, kjer je na mnogih krajih zaradi nenadne aretacije duhovnika ostalo Najsvetejše v oltarjih, na katerih se ni več darovala najsvetejša daritev. Dasi zelo tvegano, je bilo življenje prvega begunstva zanimivo. Zaradi požrtvovalnosti in zavednosti ljudi mi je bilo omogočeno vsak dan mesečati; to pa vedno drugod in navadno ob prvih jutranjih urah. Čudovita je bila iznajdljivost domačinov, da smo se izognili številnim nevarnostim; saj je peta kolona bila organizirana v sleherni vasi. Večkrat se je namreč zgodilo, da je zaradi ovadbe bila nevarnost neposredna. Čeprav je bilo dobro premišljeno, da je treba kraj stakega zločina takoj zapustiti, se je vendar zgodilo, da so nam bili orožniki že na sledi, ko smo bili še v vasi, ali pa da smo se na poti srečali. Toda obveščevalnost, previdnost in božje varstvo so omogočali skozi tri mesece srečno gibanje po vsej Štajerski.

Kaj sem doživel tiste mesece

Od številnih dogodivščin bi omenil le nekatere, najbolj zanimive.

Pri Sv. Emi ob Sotli sem bil dobro poznan še iz dijaških let. Z nekim duhovnikom, ki se mi je pri tej avanturi pridružil, se nekega večera približava vasi ter stopiva v prvo hišo, katera mi je bila poznana. Tam nama s solzami v očeh povedo, da so gospoda na hitro odpeljali in že tri tedne ni bilo maše, ker daleč naokoli ni duhovnika. V tabernaklju je Najsvetejše in poln ciborij, pa ga ni, ki bi trpečim v toliki stiski razdelil Njega, ki je Kruh močnih.

Takoj povabim nekaj dobro poznanih mož, da organiziramo nekako »slovo od Boga«. Pozno v noč so previdno obveščali verniki drug drugega, da bo naslednje jutro ob prvi zori poslednja delitev zakramentov v farni cerkvi. Morda se nikdar ni bila prostorna cerkev tako natrpano polna. Vse je prosilo spovedi — obhajila. Toda čas in okoliščine niso dopuščale. Pri zaključni sv. maši se je ginjenost, žalost in občutje nesreče stopnjevalo do viška, zlasti med skupnim sv. obhajilom, ko sem izpraznil ciborij. Vsa cerkev je bila kot jezero solza in žalosti. Tudi sv. Hostijo iz monštrance sem použil; tedaj je pristopil ugledni cerkovnik, ugasnil večno luč in v silni bolečini globokovernega moža s pretresljivim glasom zaklical: »Gorje, tudi Bog nas je zapustil!... Iz železa bi moral biti, da se ne bi s tem vernim ljudstvom bridko zjokal.

Toda pohititi je bilo treba; bili smo opozorjeni na grozečo nevarnost. Ko so ljudje še v cerkvi molili, sva s kolegom — preoblečena — v živahnem nemškem razgovoru »prisrčno«; voščila mimoidočima orožnikoma »Heil Hitler!«

Približal se je dan presv. Rešnjega Telesa. Dogovorjeno je bilo, da pridem v neko gorsko župnijo nad Trbovljami, kjer naj bi bila procesija. Po zadnje obvestilo naj pridejo zaupniki iz posameznih oddeljenih vasi na predvečer. Toda vreme mi ni dopuščalo obljubo izpolniti. In to je bila moja rešitev. Neki ničvrednež je namreč načrt izdal in policija je zastražila vse gorske poti, a tudi tokrat brez uspeha. Bil je pa ta dan eden najžalostnejših; na poti skozi Savinjsko dolino sem bil priča,

kako so gestapovci prvič odvažali cele družine v izgnanstvo.

Nacisti in komunisti - Izkušnje v Hrastniku

Večkrat me je pot vodila skozi Hrastnik, ki je rojstni kraj mojega popotnega sobrata. Povsod, kjer sva imela več poznanstva, sva tudi našla mnogo pripravljenosti in požrtvovalnosti. Neko nedeljo po Binkošti sem zopet maševal v Hrastniku. Zbralo se je mnogo ljudstva; saj smo z zvonovi povabili k sv. maši. Vse je kar redno potekalo: petje, pridiga in sv. maša do poobhajilnih molitev. Takrat pa — opazim dva gestapovca sredi cerkve. Vsa kri mi je hotela v glavo, češ sedaj je pa konec svobode. Toda, kar pomirilo me je, ko zapazim, da je med mašnim blagoslovom eden izmed njiju pokleknil in se pokrži. In vendar se zaradi previdnosti nisem prav nič mudil v bližini cerkve.

Pa je prišel dan, ko so Rusi prelomili vojno prijateljstvo z Nemčijo — 22. julij. Zopet sem se mudil v Hrastniku, kjer je prebivalstvo v večini delavskega (rudarskega) stanu. Vso noč so orožniki lovili osumljene člane komunistične partije; nekaj so jih aretirali, toda glavni voditelji so pravočasno opozorjeni pobegnili v gozdove. Takrat sem se še bolj trdno prepričal, kako tesno je bilo sodelovanje med okupatorskim Gestapo in komunisti ob razpadu Jugoslavije. To so na prepričljiv način dokazovale veličastne proslave ob Hitlerjevem rojstnem dnevu; prav v delavskih krajih, kot so Trbovlje — Hrastnik — Zabukovica, kjer so komunisti povsem odločali, so take proslave masovno praznovali ob številnih mlajih, slavlolikih in veselicah. In čez noč so ti kraji postali — kot trdijo — središča narodnega odpora proti okupatorju!?

Med interniranci v Rajhenburgu

Vedno nevarneje je postajalo moje nemirno brezdomno življenje. Odločil sem se vsaj začasno umakniti se proti Ljubljani, ki je bila pod italijansko zasedbo. Pot me je vodila preko Raihenburga ob Savi. Tam so bili internirani vsi štajerski duhovniki in mnogi drugi izobraženci. Zahotelo se mi je, da bi jih obiskal; saj sem tolikim prinašal pozdrave in novice. Poskusim srečo; sicer pa v najslabšem slučaju ne bom na slabšem, kot so moji sobratje... Primerno oblečen se zamešam med skupino, ki je prisilno delala na cesti. Zgrabim sobratu iz rok kramp in nadaljujem njegovo delo, istočasno pa izročim skupini pozdrave in sporočila. Nato se približam — kot interniranec seveda — drugim skupinam in povsod je srečno poteklo. Končno izrabim priliko, da se zopet oddaljim. Pri večernem štetju ob raportu me pa itak niso pogrešali...

Sredi avgusta 1941. leta je bilo, ko sem nezakonito prekoril mejo in stopil na italijansko zasedbeno ozemlje. S težkim srcem sem zapuščal trpečo Štajersko, v kateri je brezobzirni tujec v nekaj mesecih povzročil neizmerno gorja: ubil je slovensko besedo, razganjal najhujše sinove domovine in napolnil potoke z nedolžno krvjo in solzami.

In to je bil šele začetek trpljenja in ponižanja...

Mati zapuščenih

Španci so veliki častilci Marijini. Častijo jo pod najrazličnejšimi naslovi. V mestu Valenci ob Sredozemskem morju ima veličastno cerkev »Virgen de los Desemparedos«, t. j. Devica zapuščenih. V tej cerkvi je krasen kip M. B., pred katerim kleči dan na dan vse polno njenih častilcev. V glavnih vratih te cerkve, ki so skoro vedno zaprta, ker so tik ob zelo prometni ulici, je lina, tako da ljudje, ki ne utegnejo stopiti v cerkev, lahko pozdravijo Marijo skozi to okence.

Ob španski rdeči revoluciji je bil kip na skrivnostno način rešen. Tri ure pred zasedbo mesta po komunističnih četah je bil še na oltarju, nato pa je izginil. Nihče ni niti sanjal, kam bi bil izginil.

V neki mestni palači za javne urade je bila na steni pribita slika nekega španskega kralja in pred to je neka mlada uradnica začela prinašati vsak dan svež šopek cvetlic. Drugi uradniki so se ji posmehovali, češ, kaj jo je pičilo, da je kar učenkrat začela častiti pozabljenega kralja. Dekle jim je smehljaje odgovarjala, da mora kralj že biti vreden njenih rož. Po osvoboditvi mesta so se pa prepričali na lastne oči, da je bil za sliko v vdolbini skrit kip Device zapuščenih.

B.

NOV KRSTNI KAMEN V BAZOVSKI CERKVI IZDELAN PO NACRTU G. VILKA ČEKUTE

Velika noč v puščavi

Anderson je pogledal na svojo zapestno uro in začel počasi šteti na prste:

»Veste,« je rekel, »zdaj se v moji domovini prebujata velikonočno jutro, ljudje vstajajo, da pohite v cerkev k vstajenju.« Tu, tisoč kilometrov v notranjosti iraške puščave pa je ura kazala poldne. Kazalec so nevrzdrno drsili naprej in merili čas novi uri trpljenja.

Tri dni in tri noči smo že bili ujetniki strašnega peščenega viharja, ki je naše obleke in našo kožo spremenil v zamazano peščeno skorjo. Tiščali smo se pod starim razdrpanim šotorom, ki je nekoč služil britanskim vojakom. Prodrli smo z našim zrakoplovom v še čisto neraziskano pokrajino, kjer ni bilo nobenega sledu o kakem živem bitju, ne o rastlinah, ne o vodi. Naša ekspedicija je imela namen prepričati uničevalni pohod kobilice proti glavnemu mestu Ednu, iraški žitnici.

Tu nas je zajel vihar. Izgubili smo sleherno orientacijo, brez živeža in brez vode smo šteli neskončne ure v peščeni puščavi. Kakor da bi vse te nesreče ne zadostovale, je še Walter oboleva za hudo mrzlico. Brez zdravil in brez zdravnikov smo trepetali zanj vsi trije, jaz — njegova žena, Abdul Hassan, visoki funkcionar iraškega poljedelskega ministrstva, in naš pilot Anderson iz gornje Dakote.

Pri Andersonovih besedah sem se stresla. Zdelo se mi je, kakor da so skozi platnene stene nenadoma zabučale orgle. Živo sem videla pred očmi malo cerkvico, vso obsejano v jutranjem soncu.

»Ko si bil še doma,« sem vprašala Andersona, »ali si se tudi ti udeležil vstajenja?«

»Seveda! Ali ne gredo morda vsi?« Hotel se je nasmešiti, a peščena skorja mu je le spajčala obraz. »Zanimivo, da se nam ni zdelo nikdar prezdaj. Kolikokrat sem že videl sončni vzhod, a tisti velikonočni je vse nekaj drugega.«

Pritrdila sem mu. »Se še spominjaš, kakšen je obred vstajenja in velikonočne maše? Vedno se začne z isto pesmijo in, če jo slišiš drugod, se ti zdi, da začutiš vonj velikonočnega kadila.«

Anderson je hotel nekaj pristaviti, pa se je nenadoma spomnil na Abdula, ki se je v kotu šotoru na vso moč mučil, da bi nam skuhal kavo. Hvalnik je bil prepričan s peskom in ni deloval. Pogledal me je pomenljivo in jaz sem ga razumela. Mogoče le ni prav, da vprico moža, ki je bil naš vodja, obojama spomine na verske obrede, ki so bili njemu — mohamedancu čisto tuji. Kaj naj bi pomenila Velika noč za Mohamedovega prisaša?

Toda, ko sta Anderson in Abdul zapustila šotor in sem ostala sama z bolnim Walterjem, so mi zopet misli pohitele v domovino, k svetim obredom vstajenja. Velikonočna pesem mi je odmevala v duši in živo sem se spomnila tudi na evangelij, ki sem ga slišala vsako Veliko noč. Medtem ko sem držala v svojih rokah pekočo Walterjevo roko, sem začela evangelij, ne da bi se zavedala, ponavljati na glas:

»Zakaj angel Gospodov je prišel iz nebes in je pristopil ter odvalil kamen ter sedel nanj. Njegovo obličje je bilo kakor sneg... kakor blisk in njegovo oblačilo bilo kakor sneg.

Iz strahu pred njim so... so... Kako se vendar nadaljuje?«

»Iz strahu pred njim,« mi je prišepetal nek glas, »so stražniki strepetali in bili kakor mrtvi.«

Sedaj sem dobro vedela, kako se nadaljuje, a isti glas je nadaljeval z menoj.

»Angel je spregovoril in rekel ženam...«

Ozrla sem se in razširila oči od začudenja. Ni bil pilot Anderson iz Dakote, bil je Arabec Abdul iz Bagdada. Nadaljevala sva, jaz nadvse presenečena.

»Ne bojte se! Vem namreč, da iščete Jezusa, križanega...«

Mehanično sem še vedno držala svojo roko v Walterjevi, tedaj so se njegovi prsti kakor po čudežu oklenili mojih. Vsi trije smo nadaljevali:

»Ni ga tukaj, kajti vstal je, kakor je rekel. Pridite in pogledajte kraj, kamor je bil Gospod položen.«

Spogledali smo se z začudenjem. Walter je skušal sesti in njegov glas je bil normalen, prvič po treh dneh:

»Veste,« je začel, kakor da bi se nič ne zgodilo, »imel sem čudne sanje. Zdelo se mi je, da sem v cerkvi. Danes je Velika noč, kajne?«

Sele po nekaj minutah veličastna presenečenja in veselja sem se spomnila in vprašala Abdula, kako da zna boljše od nas to poglavje iz Matejevega evangelija.

»Ali vam nisem že povedal, da sem bil na univerzi v Milanu? Štiri leta, štiri Velike noči. Nisem se naučil samo svoje vede tam. Ob velikonočnih praznikih sem bil vedno povabljen h kaki katoliški družini. Tako sem si tudi jaz takorekoč izposodil vašo Veliko noč.«

V tistem trenutku je planil v šotor Anderson. Ko je zagledal sedečega Walterja, je za hip obstal od začudenja. Nato je skočil k njemu in ga objel.

»Walter, poglej, peščeni oblaki se redčijo in tam zadaj se že sveti sinje nebo...«

Priredila Z. P.

USLIŠANI

Zazvonilo je. Močno, skoro vsiljivo zvonjenje je predramilo mir pomladnega popoldneva in se s sunki vetra razgubilo po grapstem bregu do potoka. Tam so se igrali otroci, Jožko, Mirka in Željka. Voda je bila od zadnjega deževja narasla, v šumečih slapovih se je penila čez skalovje, zbirala se v malih kotanjah in zopet padala iz strmin v nižine. Otroci so stali na mostiču in opazovali nenehno vrvenje in žuborenje potoka, poslušali večno lepo pesem pomladnih voda. Tedaj je zabnel zvonček. Skozi šumenje vode so ga razločili, menda zato, ker ni zvonil kakor navadno. Nekaj odurnega, mrzlega je bilo v tem zvonjenju, kakor ukaz, kateremu se ni moglo ustavljati. Zdrveli so po bregu navzgor. Za železnimi vrati so stali uniformirani, oboroženi ljudje.

»Odprite!« so zaklicali proti otrokom, ko so jih zagledali. Otroške oči so se napolnile s strahom, brez besed so stekli v kuhinjo.

»Mama, karabinerji so,« je povedal Jožko. Glas mu je šel na jok.

Mama se je prestrašila. Vzela je ključ in se narahlo: »Papana pokličite, tam poič lopo dela.«

Oblastno so stopili na dvorišče.

»Preiskavo moramo izvršiti,« je povedal eden izmed njih.

V tistem času so bile preiskave na dnevnem redu.

»Prosim, kar začnite,« je oče mirno odgovoril v svesti si svoje nedolžnosti.

In so začeli. Vse kote so pretaknili, vse omare in predale prebrskali. Oče je bil zraven in tudi Jožko je kljub strahu, ki so mu ga navdajali oboroženi ljudje, sledil od daleč nerazumljivemu početju. Mama je komaj sklončala s pospravljanjem za bližnje velikonočne praznike, zdaj pa je bilo na mah vse njeno delo uničeno. Odprti predali in omare, razmetana posoda, zamazana tla, vse to je nemo gledal Jožko in v njegovem otroškem srcu je vstajal vedno hujši gnev. Ko so skončali s premetavanjem in pritičju, so se napotili v gorenje prostore.

dosegel prvo nadstropje. Prisluhnil je. Le naglo nabijanje lastnega srca mu je prihajalo v omeje. Tiho se je splazil čez ostalih pet stopnic na »šalugo«. To je bila njihova priljubljena sobica, zastrta le z rožnatim pregrinjalom, pritrjenim na železnih obročkih. V zimskih dneh, ko je okrog oglov strahotno zavijala burja, so tu v tem ktičku prebili najlepše ure. S sosedovimi otroci so se igrali veselice, odpirali in zapirali zaveso, ki je s pritrjenim rožljanjem spremljala zavijanje burje.

Vse to prihaja Jožku na misel, ko se z malimi prsti trudi, da bi odprl velik predal edine omare, ki je v sobici. Predal škriplje in poka, da Jožka od strahu kar pot oblija. Kakor da v lastni hiši krade, se mu zdi. Naglo brska med raznimi odzoki blaga. Nič! In vendar, je bilo tu! Saj res, v drugem predalu, ne v prvem, se nenadoma spomni. Še včeraj je papa pravil, da bo usnje oddal čevljarju Tonetu, ki jim bo za Veliko noč urezal nove čevlje. Ah, tukaj je, zvito in zvezano z usnje no vrvice. Naglo je pograbil sveženj in se še pravočasno tiho zmužnil po temnih stopnicah v pritličje. Kam naj ga skrije? Vidi sosedove vile, se je nenadoma domislil, tam so tako široke razpoke, da bi nemara še sam zlezal noter, če bi bilo potrebno. Preko ozkega, skalnatega porobka se je povzpel na sosedovo posestvo in se tesno ob visokem zidu plazil dalje. Robidovje mu je razpraskalo noge, oplazilo ga po obrazu, da je začutil pekoče zbodljaje. Poiskal je široko razpoko, stlačil vanjo zavitek svetlega usnja in ga zakril z brljanom. Ne, nihče ga tu ne bo našel. Naglo je bil spet na dvorišču. Ozrl se je v okna gornjih prostorov in obraz mu je potemnel od nejevolje. Ah, da se ni spomnil... to je hotel reči oče... Oh oknu sta stala dva karabinerja in gledala skozi velik očetov daljnogled na morje. Če bi ga v tistem hipu kdo udaril čez obraz, bi mu bil še hvaležen. Jaz sem kriv, si je razdraženo očital v svojem srcu, papa bo žalosten, tako zelo je pazil nanj. Vrhuljo omare je bil spravljen, seveda, vojaški je, toda

in z nasmeškom pogledal malega vsiljivca.

»O seveda, prvovrsten je, čemu naj bi tvojemu očetu služil?« Zopet ga je položil na oči in ogledoval okolico:

»Poglej ladjo na morju, kot na dlani stoji pred teboj!« ga je nato ponudil še svojemu tovarišu.

To je Jožko vedel še pred njima. Kolikokrat je na skrivnem ko očeta ni bilo doma, vzel raz omare daljnogled in opazoval ladje na morju. Kaj vse je videl, kaj vse sanjal ob čudežnih odkritjih pisane življenja na morju. Sedaj ga bodo prikrajšali za njegove najljubše sanje. »Tatovi, tatovi!« je z gnevom ponavljal v svojem užaljenem srcu.

Sopihanje in lomastenje in čudno rožljanje ga je na mah predramilo iz razmišljanja. Po strmih stopnicah, ki so vodile v podstrežje, se je prerival navzdol debeli maresciallo. V eni roki je držal veliko sliko v drugi pa... Jožko je glasno kriknil od presenečenja... svetlo vojaško sabljo.

S široko razprtimi očmi in odprtimi usti je Jožko gledal in ni mogel doumeti...

Saj je vendar poznal vsako mišjo luknjo v podstrežju, teh reči pa ni še nikoli videl. Sliko, hm... resni mož je bil naslikan na platnu. Na prsih so mu visele zlate kolajne, toliko jih je bilo, da jih Jožko ni utegnil prešteti. Izpod gostih, sršenastih obrvi so gledale jekleno trde oči, brke je imel dolge, na koncu zavihane. Nekaj kot daljni spomin je šlo skozi otrokove možgane.

»Francesco Giuseppe,« ga je tedaj s krototom predstavil upuhani maresciallo obema tovarišema. Tudi onadva sta se glasno zasmejala in Jožko ni mogel razumeti, zakaj. Slika ga ni več zanimala, vsa njegova pozornost je bila posvečena svetli sabli v maresciallovi roki.

...Ko bi jo mogel dobiti... to bi se postavljaj pred svojimi sovrstniki... Z glasnim ropotom je oče zaprl podstrežna vrata v stropu in stopil navzdol. Bil je blede, da se ga je Jožko ustrašil. Sedaj ga tudi sablja ni več zanimala. Strmel je v očetov obraz, nepremično uprt v svetlo sabljo, ki se je v pomladnem soncu izzivalno svetila na oknu. Jožko je doumel, da tudi očeta muči nerazumljiva uganka najdene sablje.

»Z nami morate na policijo,« je tedaj resno ukazal maresciallo. Jožku se je zadelo, da se mu zibljejo tla pod nogami. Zaslutil je, da se za temi besedami skriva nekaj težkega, kot pelin grenkega. Odpeljali ga bodo, kot so odpeljali Jankovega očeta in Milanovega brata in se nista več povrnila. Planil je k očetu in se ga tesno oklenil.

»Papa, ti ne smeš od nas, saj bo kmalu Velika noč!« je izjecljal prepričan, da ta ugotovitev mora očeta rešiti.

»Reci mami, naj mi pripravi kaj gorkega,« je tedaj oče položil roko na njegovo glavo. Jožko je čutil, da se mu roka trese.

Pri srcu je začutil tako tesnobo, da bi najraje zakričal, solze so mu zalile oči, da je komaj še razločil pomladni dan, ki je z vsem bogastvom cvetja in sonca silil skozi okno v mračno sobo.

»Pojdila mu je še enkrat ukazal oče. Jožko je uhagel. Rad bi stekel po stopnicah, a noge so mu bile okorne, kot da nosi na ramenih težko breme. Kako naj mami pove, kar je z vso gotovostjo in neizpodbitno jasno vidnostjo doumel? Mama bo zajokala, beli dom bo ostal brez sonca...

Nič ni rekel, ko je prišel v kuhinjo, le solze so se mu usule po licih. Debele kot lešniki so padale na krčevito sklenjeni roki. Mama je razumela.

»Kaj so našli?« je vprašala s čudno spremenjenim glasom.

»Svetlo sabljo v podstrežju... in sliko nekega moža... pravijo mu Francesco Giu...«

»Moj Bog, kako je vendar to prišlo na naše podstrežje?«

»Papa je rekel, da mu pripravi kaj gorkega,« se je tedaj spomnil Jožko.

Mama je prebledela, ustnice so ji zatrepetale... zdaj, zdaj se bo že ona spustila v jok, je pomislil Jožko... pa se je samo naglo okrenila k ognjišču in si z roko potegnila čez oči.

Brez besed je stopil oče v kuhinjo. Bil je praznično napravljen. Mama mu je ponudila skodelico kave. Roke so mu trepetale, ko jo je nesel k ustom. Potem si je zvil cigareto. Čudno nekretni so bili njegovi prsti, vžigalic kar ni mogel prižgati.

»Pazi na otroke, upam, da se kmalu vrnem, na policijo moram radi tiste nesrečne šare v podstrežju. Pod podom so jo dobili, ne razumem, kako je prišla k nam. Menda so mi jo podtaknili,« je naglo po-

vedal in segel mami v roko.

»Otroci, ubogajte mamico!« je še dodal in že je strašna samota režeče planila iz vseh kotov, kakor da je komaj čakala na ta trenutek.

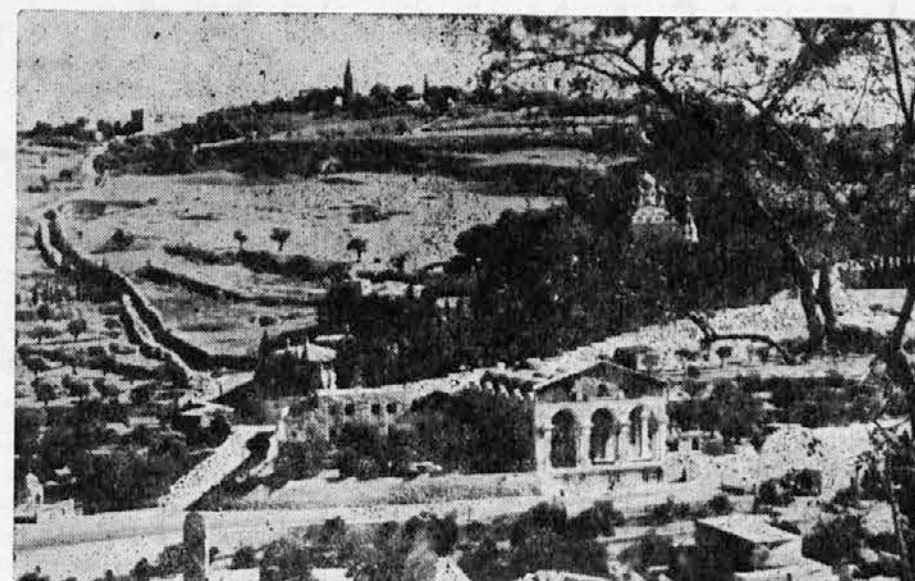
Mama se je sesedla na klop in zagrebala obraz v dlani. Mirka in Željka sta zajokali. Jožku se je zdelo, da stoji v gorečem prostoru in da ga bodo plameni zdaj zdaj zadušili. Zagrabil se je za grlo in planil na dvorišče.

Vse naokrog je cvetela pomlad in pela pesem vstajenja, pesem svobode. Cvetočica drevesa, dišeče cvetje na vrtu, rožnat latnik pred hišo, nežno zelenje brez, vse je objel z enim samim pogledom.

Po bregu navzdol pa so korakali oboroženi ljudje, sredi med njimi njegov oče.

Jožko je sedel na kamnito mizo pod cvetočim latnikom, podprl si glavo z rokami in sledil očetu. Zdaj je že med bradami trt. Vse so tako lepo obrezane, na vsakem obrezku se v soncu blešči svetla

(Nadaljevanje na 4. strani)

OLJSKA GORA

Očitno zapostavljanje slovenskih šol

V začetku marca t. l. so bile razpisane za drž. srednje šole študijske podpore za marljive in revne dijake. Ker ravnateljstva slovenskih srednjih šol na Tržaškem niso dobila o tem nikakega obvestila, so se zastopniki Zveznega odbora 15. marca t. l. obrnili po pojasnila na Šolsko skrbništvo. Rok za vlaganje prošnje je potekel 24. marca t. l. Šolski skrbnik je izjavil, da je mnenja, da ta razpis ne velja za slovenske šole zaradi posebnega položaja slovenskega šolstva. Vendar se je pisмено obrnil na Ravnateljstvo za javno šolstvo za pojasnilo.

Zvezni odbor do danes ni dobil nikakega odgovora. Zato je poslal 1. aprila Ravnateljstvu za javno šolstvo in v vednost Šolskemu skrbništvu naslednji protest:

»Podpisane strokovne organizacije nameščencev slovenskih šol ugotavljajo, da se je izvršila ponovna diskriminacija ob priliki razpisa študijskih podpor za dijake srednjih šol. Slovenske šole o razpisu niso bile obveščene in pri razpisu niso bile upoštevane. Strokovne organizacije na osebno intervencijo pri šolskem skrbniku dne 15. marca 1955 do danes dne 1. aprila 1955 niso dobile nikakega odgovora, dasi je rok za vlaganje prošnje potekel že 24. marca.

Podpisane strokovne organizacije protestirajo proti takemu postopku.«

Močna volja

»Ne morem, ne znam,« to je komodna beseda modernega časa, beseda slabih. In vendar, kako čudovite reči ustvarja tej nasprotna beseda: »Moram, hočem!«

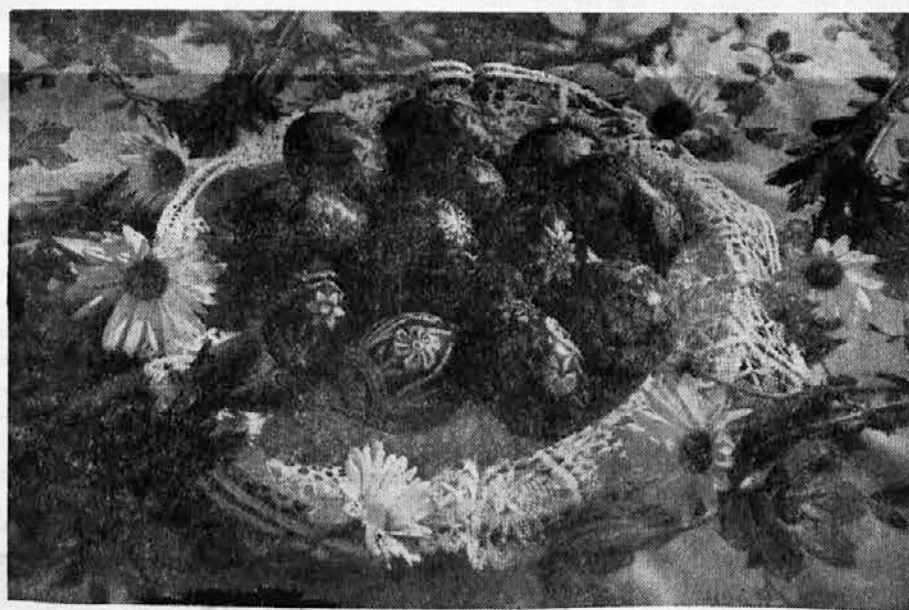
Napoleon se je odločil, da zavzame Italijo. Njegovi generali so mu odsvetovali: »Veličanstvo, Alpe so nam na poti.« »Torej Alpe proč!« je bil njegov odgovor. Lotil se je dela. Še danes z občudovanjem gledamo krasno izpeljano cesto nad Simplonom.

Kristofu Kolumbu so računi pokazali, da se mu odpira nova pot v Indijo. S tremi starimi barkami španske kraljice pluje preko Atlantskega oceana. Njegovi spremljevalci že po treh tednih vožnje obupujejo. Toda Kolumb hoče priti do cilja in po neizmernih trudih odkrije novo zemljo.

Veliki ruski mojster besede Tolstoj je s svojim delom dokazal, da sta poglavitni sestavini genialnosti vztrajnost in potrpljenje. Njegov roman »Vojna in mir« obsega 2000 strani. Tolstoj ga je sedemkrat predelal, preden ga je dal v tisk.

Dante je trideset let klesal svojo Divino Comedio. Ni se ustrašil truda in dela, prav tako ne slavnega Edison, ki je po cele noči skozi deset let preživel v delavnici, da je mogel pokazati svetu svoje velike iznajdbe.

Vsa velika dela so cena neizmerne truda in naporov, zato tudi veleum ne zmore ničesar brez vztrajnosti. Le močna volja in vztrajnost zmagujeta na poti do uspehov.

PIRHI Z NARODNIMI MOTIVI. UMETNIŠKO DELO G. IVANE PIŠČANČ

»Jožko, usnje skrij, ki je na »šalugo... po drugih stopnicah... pa še...«, mu je oče naglo šepnil, a ni utegnil skloniti. Neki glas vrhu stopnic ga je rezko poklical. Naglo se je pognal navzgor.

Jožko je za hip v negotovosti obstal. Nato je zdrvel na dvorišče, izginit za drugimi vrati in po starih, lesenih stopnicah

papa ga je drago plačal, ne smeli bi ga vzeti kar tako.

Kot puščica se je pognal v gornje prostore.

»Gospod,« se je ojunail in prijel karabinerja za rokav, »daljnogled je očetov, ne smete ga vzeti.«

Karabiner je odmaknil daljnogled od oči

DRAMA IZ LITURGIJE

V naši kulturni zgodovini se je dramatika dvakrat razvila iz verskega obredja. Bila je to grška drama sredi prvega tisočletja pr. Kr. in bila je to srednjeveška verska drama tisoč let kasneje. Kot vsa evropska kultura je tudi srednjeveška drama rastla tesno ob krščanstvu, še več — iz njega. Mnogokrat beremo o temnem, divjem, barbarskem srednjem veku, ki ni poznal drugega kot pest in uničevanje. Moderna znanstvena raziskovanja so postavila na laž take pripovedi. Čeprav srednji vek res ni poznal pompoznih gledališč, zgradb iz opeke in kamna, drama je kljub temu gojila. Cerkev je prevzela to poslanstvo in mimo vse preproste ljudske dramatike, ki nikoli ne zamre, imamo že v zgodnjem srednjem veku opravka s čudovitim razcvetom verske dramatike, kateri je dal krščanski evangelij klasično vsebino in katarzis.

PASIJON IN PASIJONSKE PROCESIJE

Prva verska drama zgodnjega srednjega veka je verjetno že iz IV. stoletja. Pojavlja se na Zahodu, kjer je doživljala Cerkev prvih stoletij veliko večji razcvet kot

na Zahodu. Je to mogočen evangelijski dialog CHRISTOS PASHON — Trpeči Kristus, ki ga pripisujejo sv. Gregoriju Nac. To je prvi pasijon — dramatizirano evangelijsko poročilo o Kristusovem trpljenju, kot se je oblikoval v dramsko obliko iz velikonočnega liturgičnega obredja. Še danes skušajo pri slovenskih službah božjih na evnetno nedeljo »igrati« Kristusovo trpljenje pred oltarjem. Evangelij po Matevžu si deli duhovščina po vlogah in tako »dramatizira« sv. pismo. Tu je bil nekoč začetek krščanske verske dramatike. Izpred oltarja se je kasneje taka »predstava« prenesla pred cerkev na trg, odtod pa v sprevo in procesije, v katerih so se razvijali posamezni prizori. Prav v pasijonskih procesijah je dosegla ta vrsta verske dramatike svoj višek. Zaradi velikopoteznosti predstavljanja samega je zahtevala sodelovanje večjega verskega občestva, katerega središče je bila navadno cerkev ali še prej kak samostan. Zaradi ideje, ki je osrednja ideja krščanstva, pa je opravljala v tem občestvu najvišje poslanstvo, ki ga sploh lahko opravlja drama.

Ni naroda v Evropi, ki bi ne poznal

pasijonskih iger in to v najrazličnejših oblikah. Od prvega vestnega naslanjanja na evangelije, do svobodnega bogatenja svetopisemskih prizorov in vnašanja novih dramskih elementov. Samo ob sebi je nemerno, da je pasijonska igra kot krščanska verska igra cvetela predvsem v deželah, ki so bile globoko katoliške. Pred nastopom Martina Lutra so bili za to dani pogoji po vsej Evropi, zlasti še v Italiji, Španiji, Nemčiji in na Angleškem. Kasneje je na severu luteranstvo zavrglo ta razvoj. V Angliji je Henrik VIII. prepovedal verske igre, v Italiji, Španiji in Franciji pa so jih gojili dalje vse dotlej, ko se je sredi XVIII. stoletja evropska drama na sploh otrela cerkvenega vpliva in prevzela drugačno družbeno poslanstvo.

S posebno slovesnostjo so take prvotne liturgijske »predstave« uprizarjali pač v samostanih. Na Zahodu so to vlogo prevzeli predvsem benediktinci. Iz srede X. stoletja imamo tudi tu že prve verske drame. Ohranjene so v prastare rokopisu, ki ga hranijo v Muenchenu in ga slovstveniki pripisujejo neki redovnici Rosviti. Kasneje se javlja takih rokopisov vedno več, kar priča, da je bila ta oblika verske dramatike globoko zakoreninjena v življenju.

Sv. pismo in pobožna legenda sta neizčrpni vir, iz katerega zajemajo snovi ti prvi »dramatiki« za svoje predstave. Seveda pri takih predstavah še ni enotnega dejanja, če je, je razvečeno, junaki so še neizoblikovani, govor bolj deklamacijski — same težke hibe, ki jih je n. pr. grški dramatik tisoč let prej že mojstrsko premagoval. Toda eno veje iz njih — duh — katarzis, ki plemenitita gledalca in ga versko dvigata.

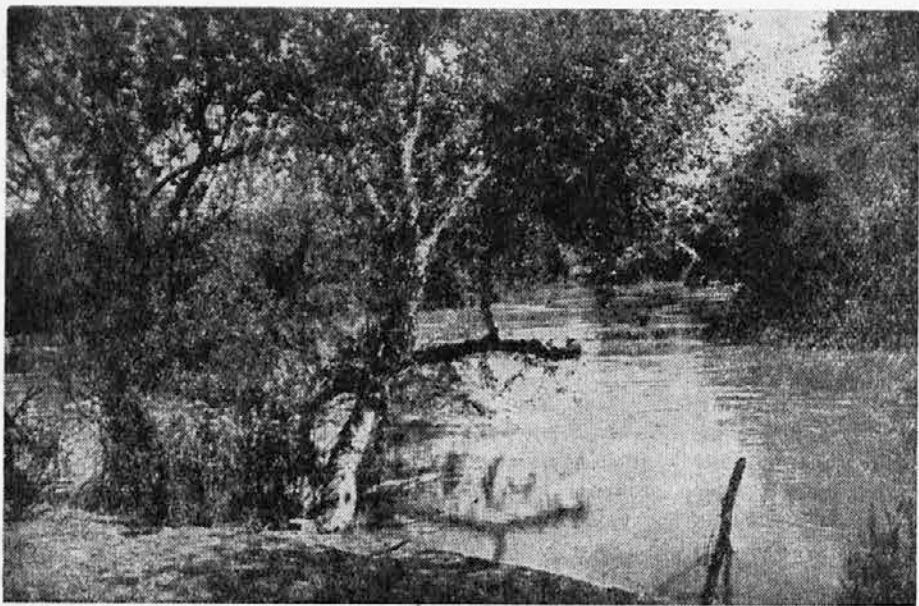
SLIKOVITA DRAMA

Srednjeveška dramatika je ljubila slikovitost. V tem je bila njena privlačnost, v tem vidimo danes njeno hibo. Kazala je n. pr. Jezusa od otroških let dalje; postavila na pozorišče cel narod, vse človeštvo, vso zgodovino od Adama in Eve in segla do konca sveta in poslednje sodbe. Zato tudi nima enotnega pozorišča. Srednjeveški oder, če sploh je, ne predstavlja le enega samega kraja, ampak vesoljstvo, vrsto pozorišč, drugo poleg drugega, da so vsa hkrati vidna. Tako na primer kaže hkrati Marijin dom v Nazaretu, Betlehemsko votlino, puščavo v Egiptu, jersalemski tempelj, Tiberijsko jezero, Pilatovo palačo, Kajfovo sodno hišo, Kalvarijo, Božji grob...

Pasijon

Najveličastnejša oblika srednjeveške drame

Kdor pozna zgodovino drame, ve, da se je holj kot kaka druga slovstvena oblika razvila iz verskih obredij. Pri vseh narodih, na vseh stopnjah kulture. Povsod srečamo na začetku dramske oblike — skupnost ljudi, ki z besedami in dejanji daje izraza svojemu verskemu čustvovanju, v začetku le s plesom in petjem, kasneje s prikazovanjem dogodkov, ki ponazarjajo versko epiko. Vsaj pri dramih je v početku vedno stal poleg predstave duhovnik; iz take svečane »igre« se je kasneje razvila n. pr. grška tragedija. In kaj bolj priča o nekakšnem prvotnem verskem poslanstvu tragedije kot dejstvo, da je pri starih Grkih nastal splošnoveljavni tip tragedije, kakršen je naša kulturni še danes vzoren, z očistilno mislijo, ki dviga gledalca, ga uči, preraja, da odhaja kot prenovljen od take gledališke predstave.

OB JORDANU, KJER JE JANEZ KRSTNIK KRSTIL JEZUSA

USLIŠANI

(Nadaljevanje s 3. strani)

kaplja. Po kamnitih stopnicah so dospeli na travnik obraščen s pelinom, kjer so se otroci najraje igrali. Sedaj mu je izginil izpred oči. Jožko ga v duhu spremlja po strmem klanecu navzdol, kjer mu je znan vsak kamen, vsak ovinek. Spodaj v dolini se je oče spet pokazal med oboroženimi ljudmi. Jožko je opazil, kako so iz hiš hodili ljudje, se čudili, majali z glavami in zrlji za odhajajočim. Stisnil je pesti, najraje bi jih s kamni nagnal, radovedneže. Jožko je trepetal, vedel je, da bo očeta še dvakrat videl, nato mu bo izginil izpred oči. Na zadnjem ovinku se je oče še enkrat ozrl in zamahnil z roko.

Jožko je od bolečine zastokal. Kako da sonce še sveti in da škrjanček pod jasnim nebom zgolj svojo drobno pesem? Kako da se vetrič razposajeno poigrava z drobnimi eveti? Ali ne vidi njegove žalosti? V odgovor se je zametna lastovka v drznem zaletu spustila prav do njega in se s krili dotaknila njegovih las. Zakrilil je z rokami, da bi jo ujel. Zmlel bi jo z drobno pestjo, predzrnico! Pa že je bila visoko pod nebesnim svodom in ga z glasnim zgozlenjem izživlala.

Sonce je že tonilo na obzorju. Zlati slapovi so se razlili čez morje, čez hiše in polja, v rožnatem žaru so začetela drevesa. Potem se je polagoma spustil mrak na zemljo in vse ovil v svoj temni plašč. A ne za dolgo. Že so na nebu začele prve zvezde, po hišah so se prižigale luči.

Jožko pa je še vedno nepremično sedel na kamniti mizi in čakal očeta. Očeta pa ni bilo...

*

Sleheri dan je mama sedaj hodila v mesto. Oče je zaprt, so doumeli otroci, ne da bi izpraševali. Vračala se je utrujena s sledovi solza na licih in z grenko žalostjo v očeh.

Bili so že v velikem tednu. Praznično razpoloženje je napolnjevalo ozračje, srca pa so ostala nema.

»Mirka, poklič! Željko, rad bi vama nekaj povedal.« je v sredo velikega tedna rekel Jožko.

Mama je zopet odšla v mesto in otroci so bili sami doma.

Deklici sta se približali in ga molče gledali. Nič več otroške razposajenosti ni bilo na njih. Svetle oči so resno gledale iz rožnatih obrazov.

»Misliš sem...« je nekam v zadregi začel Jožko, »kak ko bi opravili tridnevno začetovo vrnitev?«

Deklici sta ga začudeno pogledali.

»Hočeš reči devetdnevno?«

»Za to ni več časa, v nedeljo bo že Velika noč!« Razumeli sta ga. Velika noč brez očeta? saj to je vendar nemogoče.

»V gozdiču sem postavil oltarček. Kaj ko bi že danes začeli? Jaz bom vodil molitev, ve bosta odgovarjali.«

Nemo sta prikimali in se po ozki stezi napotili za Jožkom v gozdiček. Opojno je dišalo sveže zelenje brez in hrastov. Tiho so stopali pod visokimi drevesi, kot da grédo na božjo pot. Pod velikim hrastom so obstali. Tam je Jožko postavil svoj oltarček. V drevesno duplino je postavil sliko Matere božje, ki mu je visela nad posteljo, okrog slike je nataknil pomladnih rož in še svečo je prižgal, ostanek božičnih jastic. Pokleknil so in Jožko je naprej molil rožni venec. Deklici sta odgovarjali. Nad njimi so stoletni hrasti in breze pritaženo šumele, spodaj v grmovju je prepeval kos.

Tako so se zbirali sedaj vsak večer v gozdiču in molili. Radi bi ustavili čas, da bi tako neizprosno ne hitel Veliki noči naproti. Že so utihnili zvonovi, namesto njih se je z zvonika oglasila raglja in jih napolnjevala z nedopovedljivo žalostjo. Očeta ne bo; Jožko je na veliki petek spravil svoj oltarček in sliko Matere božje spet obesil nad svojo posteljo. Rahlo razočaranje podobno očitku mu je vstajalo v duši, ko se je ozrl v mili obraz Marije. A je takoj nato povsod pogled, kakor da bi ga bilo sram dvoma, ki mu je vstal v duši.

Sivo in megleno je vstalo velikonočno jutro. Ko pa so pri farni cerkvi slovesno zazvonili zvonovi, so se začeli oblaki trgati in skozi svetle razpoke se je prikazalo sonce.

Otroci so nemo stali na dvorišču in z upornim pogledom strmeli navzdol v vas, kjer je vrvelo življenje v pričakovanju velikega praznika. Po klanecu so hoteli ljudje obloženi z zavoji, veseli in nasmejani. Pred hišami so ženske ribale in pospravljale, iznad hiš pa se je dvigal proti nebu dim, ki je tako prijetno dišal po poticah in svečnem kruhu, tam pod oboki železniškega mostu so fantje postavljali oltar za velikonočno procesijo. Oni pa so bili kot izobčeni od pripravljanja in svetlega pričakovanja. Ljudje so se jih začeli izogibati, še otroci so jih gledali z nezaupanjem. Sami so bili v svoji zagrenjenosti, še nebo je ostalo zaprto na njihove prošnje.

Celi dan do večera so se potikali po bregu in po pašnikih, nikjer niso imeli obstanka. Za hip so pogledali k mami v

PRAVICA IN PRAVIČNOST

Mnogokrat tožimo, da nam naših pravic nečemo priznati, da se godijo same krivice, da na svetu ni pravice, da so ljudje krivični itd.

Kaj naj vse to pomeni? Krivica se mi zdi, kadar mi kdo prizadene kaj slabega ali, kratko, če ne spoštuje mojih pravic. Na ta način so drugi do mene krivični. Ali pa: jaz sem krivičen do drugih, če ne spoštujem pravic drugih in naredim kaj proti pravicam drugih. Tako na primer: če komu kaj ukradem, sem krivičen do tega svojega prijatelja. Če koga obrekujem, sem do tega krivičen, ker mu jemljem dobro ime, do katerega ima ta moj sosed pravico. Primerov je nešteto.

Katere pravice ima človek? Nekateri bodo rekli, da ima človek tiste pravice, ki si jih sam pridobi. Drugi zopet, da ima le tiste, ki mu jih da država ali družba. V obeh slučajih je človek velik revež.

Človek ima vrsto pravic, ki jih ima že po svoji naravi, ki so tako tesno povezane z njegovo naravo, z njegovim bistvom, da brez njih sploh ni človek. To so pravice, ki dajo možnost obstoja, življenja, razvoja itd. Te so tako imenovane prirodne ali naravne pravice. (Ali ni v tem primeru naravni zakon tisti zakon, ki ščiti te naravne pravice?).

Nekateri naštevajo sledeče glavne prirodne pravice: pravico do življenja, pravico do svobode, pravico do lastnine, pravico do združevanja.

Pa če bi poiskali kako drugo razporeditev, ki bi nas spomnila, da katoličani pri raziskovanju človeških pravic ne moremo pozabiti, da človek ni končni zaključek nekega naravnega razvoja, ampak božja stvar?

Poglejmo n. pr. deset božjih zapovedi. Zapovedi so zakoni. Ali ne ščitijo zakoni, ki so nam dani po desetih božjih zapovedih, osnovne človekove pravice?

O prvih treh pravi sveto pismo, da so bile dane Mojzesu na posebni tabli. In te tri ščitijo pravico, ki jo ima vsak človek, da more svojega Stvarnika častiti, vanj verovati, upati in ga ljubiti. Enako da more ljubiti tudi samega sebe in svojega bližnjega. Branijo osnovno pravico, prvo in glavno, da more človek živeti povsod kot veren človek, ki ima vero, in da more kot tak delo-

vati v zasebnem in javnem življenju. To je pravica do svobode! In kdor ne prizna človeku te pravice, naj si bo to država ali zasebnik, ta ravna krivično.

Četrta zapoved brani pravico do družinskega in socialnega življenja, peta pravico do osebnega življenja, šesta pravico do sodelovanja pri ohranjanju človeškega rodu, sedma pravico do lastnine, osma pa pravico do dobrega imena.

Iz teh pravic izvirajo potem druge. In teh je brez števila. Vse pa imajo edini cilj, da omogočijo človeku pravičen razvoj in izpolnitev — za dosego cilja seveda — in pravilno družabno sožitje vseh ljudi.

K vsem tem vprašanjem se bomo še povrnili, ker je zelo potrebno, da spoznamo katoliški nauk, ki je v mnogih primerih nepoznan, če ne celo od samih katoličanov preziran.

Jasno je, da iz pravic izvirajo

dolžnosti, in to pri meni kakor pri mojem bližnjem. (Nekateri izvajajo pravice iz dolžnosti. Na stvari sami se pri tem nič ne spremenijo). Svoje pravice moram braniti in obenem skrbeti, da jih drugi upoštevajo in spoštujejo. Enako moram jaz spoštovati in, kadar treba, braniti pravice drugih. Ne stori drugim tega, kar ne želiš, da bi drugi storili tebi. Jasno je, da ta pogovor ne označi vseh dolžnosti, ki nam jih nalagajo pravice drugih.

Če vse to upoštevam, sem pravičen do drugih. Ni pa lahko biti pravičen. Še težje pa je popraviti morebitne krivice. Zato pa je potrebna krepost ali čednost, ki nas navaja, da damo vsakemu, kar mu gre, da smo do vsakega pravični. In ta čednost se imenuje pravičnost!

Na svetu so pravice, a žal premalo je pravičnosti. Premalo je ljudi, ki se pustijo voditi od pravičnosti.

dr. Lšk.

SOCIALNI RAZVOJ V INDIJI

Indija je dežela zemljiških veleposestnikov, ki imajo neizmerna posestva. Obdelujejo jih s pomočjo velikih množic brezpravnih in slabo plačanih delavskih sil, ki spadajo med tako zvane »parijee«. A te delavske sile se prebujajo, terjajo svoje pravice. Komunistični agitatorji imajo lahko delo za svoje prevratno delovanje med njimi.

Da bi obvaroval svoje rojake nove sužnosti, ki jim preti, ako se komunizma oklenejo, je zamislil stari Gandhijev prijatelj Shri Jaya Prakash Marayan načrt, kako se v Indiji reši kmetijsko socialno vprašanje prav po Gandhijevem načelu mirnega razvoja brez nasilnosti. On pozna do dna duševno razpoloženje parijeev in je napovedal nov način, ki naj bi mirnim potom dal delavcem njih pravice in blagostanje njih družinam. Temu svojemu delu dal Indiji je dal naslov: »Bhoodan«, po naše bi rekli: »prepričevanje«.

Obstoji pa v tem, da delavec predloži mirno svojim gospodarjem vabilo, naj jim ti prostovoljno odstopijo določeni del svojega ogromnega posestva. Ta zemlja se potem razdeli med vse vaščane po delavcih samih in sicer dobi vsaka družina v last toliko zemljišča, da more družina dobro izhajati, kar pa vaščanom dodeljene zemlje še ostane, jo obdelujejo vsi vzajemno

in si dohodek od tega dela razdele ob koncu leta.

S tem je stari Marayan združil zasebno lastnino in skupno last v lepo soglasje in izpodbil dno komunistični pozivom na nasilno revolucijo proti veleposestnikom.

Kakšni pa so uspehi? Nepriznava noben, kakor se glase poročila. Magnatje čutijo, da veje nov veter po Indiji in se jih je že prav dosti odzvalo temu »Bhoodan-u«. Vedo namreč, da bi sicer izgubili vse, ako ne odstopijo enega dela svojega posestva. S tem si obenem zagotovijo zveste delavske moči za svojo preostalo jim zemljo. Delavci bodo morali sicer vseno plačevati, a ker so jim darovali zemljišče, bo tudi doseganja plača zadostovala.

Indijci so našli srednjo pot med liberalnim kapitalizmom, ki povzdigne posameznika, a pri tem tlačí vso množico, ter komunizmom, ki povzdiguje le maso in se ne zmeni za posameznika.

Da je Marayan pravo pot ubral, je dokaz tudi dejstvo, da so indijski škofje domačini zbrani na indijskem socialnem zboru v Ernakulam-u v aprilu 1954 pod predsedstvom socialnega škofa Attipettya pozvali svoje vernike, naj se z navdušenjem pridružijo »Bhoodan-u«.

Nič čudnega ni to, saj katoliška Cerkev že od nekdaj zagovarja mirno evolucijo v gospodarstvu in zameta revolucijo z nasiljem. Ako bi vsi kapitalisti v starih deželah Evrope bili tako pametni, kakor se izkazujejo indijski Maharadže, bi komunizma ne bilo danes po vsem svetu.

ŠIRITE NAŠ LIST!

Zora Piščančeva

ČUDEŽI MATERE BOŽJE

Za korak dalje gredo snovi v miraklih. Mirakulum je čudež. In čudežev so vse polne legende. Srednji vek je klasična doba pobožne legende. Najlepše je pozneje zbral in povezal menih Voragine v »Zlato legendo«, ki je bila vedno neizčrpen vir kasnejšim pridigarjem in pobožnim piscem. Iz tega sveta so tudi srednjeveške verske drame, zlasti francoske — o sv. Nikolaju in njegovih dobrih delih, o sv. Teofilu, o Naši Gospji, o Robertu, ki ga je mati obljubila hudiču in podobno. V vseh čudež ob koncu rešuje junake pogubljenosti in potrjuje našo vero v božjo previdnost. Morda so najlepši mirakli iz srednjega veka oni o Materi božji in o čudežih, ki se po njeni priprošnji gode v življenju vsak dan preprostim in imenitnim, v življenju in v samostanih.

ZGODBA O SLEHERNIKU

Tretje vrste duhovna dela so moralitete. To so že skoro svetni komadi. Pripovedovale so na primer o dobri hčerki, ki je šla na pomoč zaprti materi, o nehvalečnem sinu, ki je ponudil lastnemu očetu kos suhega kruha, pa se je vanj vrgla krastava, ki ga je grizla do smrti. — Ali pa

so pripovedovale o alegoričnih in simboličnih snoveh. Moraliteta je vedno prinašala nauk, ki ga je podpirala zgodba. Take drame so predvsem gojili na severu. V njih so nastopale Smrt, Čednost, Strasti, Dobra dela, sredi med njimi pa tudi živi ljudje. Na Angleškem so na primer v času Henrika VIII. uprizarjali tako moraliteto, ki je kasneje postala naravnost klasična in svetovno znana. Bil je to »Everyman«, na celine znan kot nemški »Jedermann«, po naše Slehernik. Prinaša zgodbo o človeku, ki živi za udobje tega sveta in šele tedaj, ko pride Smrt, spozna, da mu nič od tega, kar je ljubil v življenju, ne ostaja zvesto v smrti. Ljubice, prijatelji, Bogastva, — vse ga zapuščajo, le Dobra dela in Vera ga rešujeta. Ta snov je kasneje dosegla velikanski uspeh. Po vsej Evropi je živel stoletja dolgo, zlasti na Nemškem in Nizozemskem. Moderni avstrijski dramatik Hofmannsthal jo je oživil in je leto za letom na sporedu Salzburškega poletja, kamor jo hodijo gledat mnogi tuji.

PRI SLOVENCIH

Čeprav se slovenska dramatika pričinja šele vzporedno z nastajanjem našega meščanstva, to je sredi preteklega stoletja,

imamo že v 17. zlasti pa v 18. stoletju dragocene spomenike, domače slovenske ljudske igre — slovenskega pasijona. V Ljubljani, Skofji Loki, Kranju, Novem mestu so ga uprizarjali. V teh mestih predvsem zato, ker so v njih delovali ti ali oni redovi, v katerih naročju se je na splošno razvijala srednjeveška dramatika, predvsem kapucini in jezuiti. V Skofji Loki je deloval naš štandreski rojak, kapucin o. Romuald, ki je avtor znane škofjeloške pasijonske procesije. Igrali so jo prvič v letu 1721, nato pa še gotovo vsaj 50 let leto za letom za velikonočni čas. In še korško ljudsko pasijonsko igr moramo omeniti, ki je cvetela vso prvo polovico 19. stoletja. V korško narečje jo je iz nemščine prestavil pesnik Andrej Šuster — Drabosnjak, doma pri St. Juriju na Strmci blizu Vrškega jezera. Bila je to »Komedija od celiga grenkiga terpenja ino smerti Jezusa Kristusa našiga ljubiga Gospoda«. Napisana je bila leta 1818 in z vrsto drugih Drabosnjakovih iger kaže, kako smo Slovenci sicer kasno, vendar nič manj uspešno oživljali srednjeveško versko igro v svoji sredi še vse do konca preteklega stoletja.

(R. Lavrin)

To je bil cel križev pot, slika za sliko kot v cerkvi. Vse se je vrstilo pred gledalci kot v cerkvi, le na slikovitem ozadju so osebe »živele«, se premikale vsaj in govorile besede sv. pisma, pripovedovale evangelij.

»BOGU OČETU

ZA NJEGOVO VLOGO ŠEST GROŠEV
Igralci seveda niso bili poklicni kot n. pr. stari grški in rimski. Navadno so bili člani raznih bratovščin in cehov, toda navadno le moški. Šele kasneje v novem veku se pričnajo pojavljati ženske — igralke. Za igranje igralci niso bili plačani, vsaj v začetku ne. Kasneje so dobivali nekakšno odškodnino — jedajo in pijačo in nekaj grošev za izgubo časa. V nekem angleškem poročilu o predstavi Kristusovega trpljenja v Coventryu iz leta 1494 so ohranjeni tudi podatki, koliko so dobili tedaj igralci te odškodnine. Šaljivo pravi kronist, da je dobil oni, ki je obesil Juda, štiri groše, druge štiri groše oni, ki je po petelin je zapel, predno se je sv. Peter pokesal. Bogu očetu pa so dali za njegovo vlogo šest grošev itd. Seveda pri takih predstavah ni bilo malo igralcev — nekaj desetih najmanj, nič nenavadnega pa n. pr. po nekaj sto. Za njihove kostume je ved-

TRI VRSTE VERSKIH DRAM

Srednji vek je razvil tri vrste verskih dram — misterije, mirakle in moralitete. Ta delitve se ravna po snovi, ki jo drame prikazujejo. Misterij so naslednji verskega obredja — ministerijum verska služba, — to je sv. pismo, igrano po deljenih vlogah. Od prvega greha Adama in Eve do Kristusovega odrešenja sveta sega njihovo prikazovanje. Najraje se držijo kar enotnega logičnega zaporedja sv. pisma, večkrat pa obravnavajo tudi le posamične scene iz sv. pisma. Priljubljena je bila na primer snov o Jožefu in njegovih bratih, ki je že sama po sebi silno slikovita in dramatična. Posebno v časteh pa so bile tudi Kristusove prilike, od katerih so nekatere kot nalašč primerne za dramatičiranje. Taka je na primer ona o izgubljenem sinu ali ona o Lazarju, ali ona o pametnih in nespametnih devicah in podobno. Morda so se preprosti srednjeveški dramatik prav v teh svobodnih spredelavah evangelija prvič dvignili do samostojnega dramskega snovanja.

RAZPUST OF V TRSTU

V nedeljo 3. aprila je bilo v Trstu zasedanje glavnega odbora OF. Predsednik Franc Stoka je prebral dolgo poročilo in na koncu stavil predlog, naj se OF, politična organizacija titovcev, razpusti. Nekateri člani so baje kar obstali, kot da jih je zadela strela z jasnega, ko so slišali ta predlog, ki je bil potem sprejet skoraj soglasno; samo en član je glasoval proti. Pravzaprav bi to ne bilo nič posebnega, saj so titovski politične in druge organizacije v Trstu doživle že lepo število sprememb in preimenovanj; v glavnem pa je vedno ostalo pri starem, to se pravi: ostali so isti ljudje, le zunaj na barako so obesili tablico z novim napisom.

Sedaj se pa zdi, da je malo drugače. Del nalog OF je prevzela Slovenska gospodarska kulturna zveza. Toda samo en del! In druge naloge? Kdo bo vršil druge naloge? Na to vprašanje mora bralec iskati odgovora v ohlapnih izjavah raznih govornikov. Tov. Šturm je »obsodil gesla o izključno slovenski skupni organizaciji«. Tov. Kosmina pa je modroval takole: »Obstoj izrazito slovenske organizacije, kot je OF, ne bi dal možnosti za širši razvoj... Tako reakcionarji, fašisti in zagriženi nacionalisti italijanske narodnosti kot peščica slovenskih nacionalistov hočejo razdvojiti Slovence in Italijane...« Isti Kosmina je povedal, da so priprave za razvoj socialističnega gibanja že precej na-

predovale. Iz te množice besed, s katero skušajo utemeljiti »zgodovinski sklep«, se da razumeti to: mi (to se pravi: titovci) smo že obupali nad usodo slovenstva na Tržaškem. Slovenci smo premajhna narodnostna skupina, da bi kaj odločali. Zato se bomo vsi skupaj zapisali v kako italijansko socialistično stranko. Ali bomo tam kaj odločali ali ne, ni važno.

Mimogrede vprašamo, ali bo to dovolil dr. E. Besednjak, ki je v zadnjem »Novem listu« očetovsko svaril slovenske katoličane, naj ne zaupajo italijanskim strankam. Sedaj ima odlično priložnost, da tisto svarilo odda na bolj potreben naslov. — Pogajanja za sodelovanje z italijanskimi socialisti pa niso še zaključena. Titovci so podrli staro hišo, preden so zgradili novo. Zato je razpust OF — skok v temo. Skakači lahko padejo zelo globoko in na trdo.

Nas usoda komunističnih organizacij ne zanima veliko, ker vemo, da bodo popadale na tla kot gnile hruške, ko pride čas. Za tistih par voditeljev res ni škoda. Škoda pa je tržaskih Slovencev, ki bodo pri skupnih slovensko-italijanskih organizacijah spet morali stati v kotu in molčati. Isto bo, kot je v Trstu že bilo v času »fratelance« in kot je na Koroškem, kjer se slovenski in nemški socialisti večjeje proti trdnim katoliškim Slovincem. Do kdaj še?

jih tudi iz bogatejših družin. V samem New Yorku štejejo nad 500 takih organiziranih band. Zalostno je dejstvo, da te tolpe tvorijo tudi deklice, ki se potem najraje »udejstevujejo« predvsem v ropih po trgovinah. Večkrat pride med posameznimi bandami do pretepa in tudi umorov. Pravilo vseh tolp je, da mora biti umor maščevan s krvjo. Tako so umorili na dnevnem redu.

Zakaj se v Ameriki vse to dogaja? Odgovor je eden: ker peša vera. Kjer vere ni, tam ni morale in tudi svetni zakoni več ne držijo. Vrnite družine Kristus, kajti On edini ima moč in oblast nad malimi in velikimi.

GENEZARET IN GENEZAREŠKO JEZERO

MARIJA V PREGANJANI KITAJSKI

Komunistično preganjanje Cerkve na Kitajskem postaja preganjanje Marije Device. Ko so preganjalci še pustili misijonarje, da nadaljujejo svoje delo, so se z vso silo vrgli na Marijino legijo, organizacijo, ki zbira častilce M.B., češ da je orodje v rokah reakcionarjev in imperalistov.

Toda Marijina legija vztraja. Zunanja oblika organizacije je skoro izginila, vztrajata pa apostolska gorečnost in zvestoba neomajni. Zaupanje v Marijo jim vliva pogum. Kljub neštetim oviram radi prihajajo k Marijinim svetiščem kot n. pr. k Mariji Pomočnici kristjanov v Peking. To svetišče so bili postavili kot izpolnitev zaobljube med preganjanjem katoličanov leta 1870.

V sedanjem preganjanju v rdeči Kitajski je katoličanom v veliko pomoč sv. rožni venec. Po ječah nimajo molkov, a ga molijo s pomočjo vrvice, na kateri naredijo voze. In če te nimajo, pa ga molijo na prste. Oni, ki niso v ječah, ga molijo po-

gosto skupno ali pa se zmenijo tako, da ga vedno kdo moli in je ves dan en sam rožni venec.

Najizrazitejši znak preganjanja na Kitajskem je prav sovraštvo do M.B. In prav to navdaja misijonarje z upanjem, da bo kmalu Marija kači glavo strla.

VZORNA SOBARICA

Njujorški časopisi so pred časom prinesli poročilo o smrti služkinje, ki je 47 let služila kot pridna in zvesta sobarica v velikem njujorskem hotelu. »New York Times«, eden najuglednejših svetovnih dnevnikov, je prinesel poleg tega poročila tudi to, da je ta služkinja, ki se je imenovala

ŽENSKESKE ROKE

Ženske roke so bile, ki so v raju prve segle po prepovedanem sadu, toda bile so tudi ženske roke tiste, ki so nosile Rešenika sveta. In vedno skozi vsa stoletja so ženske roke blagodejno ali usodno posegale v življenje posameznikov in v usodo narodov. Z nežnimi prsti so spletale zanke ali pa reševale zamotane spore.

Blagoslov in prekletstvo leži v ženskih rokah. Kolikokrat žena s svojimi rokami raztrga življenjsko srečo drugih, ker misli, da so na poti njeni lastni sreči.

Ženske roke bi morale biti kakor daritvena posoda. Vedno polne in vedno odprte vsem potrebnim. Koliko dobrega morejo storiti vsak dan v družini, v svojem okolju. Koliko solz lahko obrišejo, koliko tolažbe in pomoči morejo deliti drugim!

Niso največ vredne tiste roke, ki so najbolj negovane, niti niso zaničevanja vredne tiste, ki so postale trde od dela. Najlepše in največ vredne so one, ki so raztrosile okrog sebe največ dobrot.

Širite otroški list Pastirček

Na Primorskem že deveto leto izhaja mladinski list »Pastirček«. Kateheti smo ga začeli izdajati in ga otrokom priporočati. Pred meseci pa se je pojavil drugi list »Galeb«. En del učiteljstva ga otrokom ne samo priporoča, ampak jim ga naravnost vsiljuje. Izdajatelj niso imeli poguma, da bi pokazali svojo pravo barvo; skрили so voljo v ovrjo obleko. Podpisani je smatral za svojo dolžnost, da je otrokom, ki jih uči, dejal: »Katehet vam Galeba ne priporoča.« To je rekel in nič drugega. Komunistični dnevnik pa je zapisal, da je dejal, »da je pogan, kdor ga čita,« in »da je list grd.« Oboje je neresnica. Da se nisem zmotil, ko tega lista otrokom nisem priporočil, dokazujejo komunisti sami, ki so me že trikrat v svojih glasilih napadli tostran in onstran meje. Saj bi me bilo tudi sram, če bi me oni hvalili. Sem pač zadel v srčeno gnezdo. Ko bi molčali, se vsaj ne bi izdali. Komunisti branijo in hvalijo to, kar je njihovega. Sedaj morem s še večjo gotovostjo reči vsem vernim slovenskim staršem: Galeb izdajajo komunisti; pazite, da ne boste svojim otrokom naročali liste, ki bi jih zavajali v zmote. Komunistom pa bi svetoval, naj svoj list delijo le med svoje nekrščene otroke. Krščeni otroci so še vsi verni, zato komunistični list zanje ni priporočljiv.

Trst, 4. aprila 1955.

Dr. JOŽE PRESEREN

ISKRICE

Pozen nauk

Ničesar se tako pozno ne naučimo in tako kmalu ne pozabimo, kot priznanja, da nismo imeli prav.

Plemenitost

Človek najbolj pokaže svojo plemenitost v tem, da skuša popraviti zlo, katero je prizadejal drugim.

Če hočeš biti srečen

Če hočeš biti v življenju srečen, trudi se za srečo drugih; zakaj veselje, ki si ga dal drugim, se bo vrnilo v tvoje srce.

NA VELIKONOČNO NEDELJO BO GOVORIL PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« OB 11.30 Č. G. DR. JAKOB UKMAR.

Politično maščevanje

V Colombiji pri Reggio Emilia je preteklo nedeljo član krajevne komunistične stranke s strelom umoril dva pripadnika Krščanske demokracije. Zločinec je v rokah pravice.

Raziskovanje v Sahari

V Saharo se je podala skupina znanstvenikov, da na licu mesta prouči prebivalstvo Sahare, zlasti rodove Tuaregh, ki predstavljajo ostanke onih belcev, ki so naselili afriško Sredozemlje. Ekspedicijo je organiziral antropolški institut firenške univerze.

Zormanova proslava

V Clevelandu so počastili slovenskega ameriškega pesnika in komponista Ivana Zorman. Pevski zbor Ilirija je zapel nekaj pesmi, vmes pa so bile recitacije.

Iz življenja Cerkve

OLJČNA NEDELJA V RIMU

Sv. oče je na oljčno nedeljo prejel v dar dve umetniško izdelani oljki, podobni našim »butaram«; darovale so mu jih palatinske straže in pa redovnice kamaldoleškega samostana. Prav tako so vsi kardinali in druge visoke cerkvene osebnosti iz Vatikana prejele v dar lepo izdelane »butare«. Bilo jih je nad 300.

Velika množica vernikov, predvsem tujcev je napolnila rimske cerkve, zlasti še baziliko sv. Petra. Zgrnila se je na veliki trg pred baziliko v pričakovanju, da bi videla sv. očeta in prejela njegov blagoslov. In res je sv. oče ugodil svetim željam pobožnih vernikov in se prikazal opoldne na oknu svojega privatnega stanovanja, od koder je vsem navzočim, ki so ga pozdravljali s palmovimi vejami, podelil svoj blagoslov. Na Veliko noč ob 12. uri bo sv. oče raz balkona bazilike sv. Petra spregovoril vsemu svetu in podelil vsem svoj papeški blagoslov.

ŠOLA V KOMUNISTIČNE ROKE?

Iz Rima poročajo, da si vodstvo italijanske komunistične stranke zelo prizadeva, da bi se italijanske šole spremenile v delokrog partije s sodelovanjem dijakov in preizkušenih profesorjev in ravnateljev. K temu delu bi radi privlekli tudi tako imenovane laične kroge ter liberalno in masonsko usmerjene ljudi, ki vedno smatrajo javne in državne šole kot najboljše možnost, da se mladina iztrga vplivom katoliške Cerkve.

Nekateri tožijo, da se čuti večja komunistična aktivnost med dobrimi dijaki tudi na italijanskih šolah v Trstu.

Kaj pa na slovenskih šolah? Se je stanje poslabšalo? Po čigavi zaslugi in pod čigavim pokroviteljstvom?

POTREBA PO VERSKEM DOŽIVETJU

V Milanu so v zadnjem času kritiki in gledalci sprejeli z velikim zadoščenjem predvajanje dveh dram s popolnoma versko vsebino: Processa a Gesù (Diego Fabbrini) in Sacro esperimento (Fritz Hochwälder). To nam dokazuje, da so tako dela lahko res umetniška in da ustrezajo potrebam modernega človeka.

POLJSKI PRIMAS IZ JEČE V BOLNICO

Katoliška avstrijska agencija javlja, da so komunistične oblasti na Poljskem dovolile premostitev kardinala Višinskega iz ječe v bolnico. Primas že dalje časa boleva in bo potreben poseg kirurgov.

VATIKAN IN SIRIJA

Vatikan je poslal v Sirijo svojega prvega apostolskega predstavnika, ki je bil slovesno sprejet od vernikov latinskega in grškega obreda.

ZA DUHOVNIŠKI NARASČAJ

Kot v adventu tako smo tudi v postnem času v Gorici molili za duhovniški naraščaj. Vsak četrtek je bila ura češčenja v cerkvi sv. Antona ob lepi udeležbi.

Duhovniški naraščaj mora biti skupna skrb nas vseh, saj vsi uživamo dobroto božje po duhovniških rokah.

SPOMENIK DUHOVNIKU SPORTNIKU

V Friburgu v Švici so postavili na stadionu spomenik duhovniku Freeleyu, ki je v letih 1906 do 1924 najprej kot dijak in pozneje kot profesor veliko doprinesel k švicarskemu športu. Ustanovil je nogometno skupino, ki se je povzpela v prvo vrsto. Švicarji ne morejo pozabiti nogometnih tekem, v katerih je nastopal Freeley. Ko so zmagali moštvo iz Montreauxa z rezultatom 24:0 je zabil prav duhovnik Freeley 18 golov.

BLAGOSLOV STARČKA

Ameriški letalec Herbert Hoover se je leta 1946 nahajal v Rimu. Prosil je za sprejem pri sv. očetu in tedaj je tudi odredil, da bodo tega sprejema in papeževga blagoslova deležni tudi vsi štirje člani moštva, ki so ga spremili v Rim in ki so bili katolčani. Ko sta sv. oče in Herbert Hoover skončala pogovor in so odprli vrata predsobe, da bi vstopili štirje letalci, se je Herbert namalo začudil. Namesto štirih je čakalo pred vrati več kot 40 mladih letalcev. Po Rimu se je namreč takoj raznesla vest, da bo sv. oče sprejel nekaj letalcev in vsi, ki so bili tisti dan prosti, so prišli.

Sv. oče je z dobrohotnim nasmehom vse povabil v sobo in vsakega posebej blagoslovil, medtem ko je nekdo klical imena. Vse je šlo v redu, ko pa je pred sv. očeta stopil zadnji letalec, se je v zadregi opravičil:

»Oprostite mi, toda jaz bi ne smel biti tu. Sem protestant. Prišel sem le iz radovednosti.«

Toda sv. oče ga je prekinil: »Poglejte sin moj. Ni nobenega mladega človeka, ki bi mu blagoslov starčka ne koristil.«

KAKO NAPREDUJE MODERNA MLADINA

Seveda v Ameriki. Tam so novosti in izrednosti na dnevnem redu. Tudi mladina noče izostati. Na vseh področjih se je že uveljavila, zato se ne bomo čudili, če se je tudi zločinsko organizirala. Danes šteje ZDA nič manj kot 13.000 mladinskih zločinskih »band«, ki si nadevajo razna imena in na strogo odmerjenem področju »naveljavljajo« na razne načine svoje roparske pravice. Ni čuda, če je vlada nemalo zaskrbljena zaradi tega žalostnega pojava. V teh bandah so dečki od 7 do 18 let. Največ jih je iz revnih družin, mnogi pa so povsem zapuščeni in nimajo nikogar več, da bi se zanje zanimal. Ne manjka pa

PO SVETU NAKROG

Usodne napake v Jalti

Kakor že vemo, so Amerikanci v zadnjih dneh objavili tajne dokumente o jaltški konferenci. Med obema blokoma je nastala ostra polemika, Angleži pa so v vidni zadregi. Zakaj so Amerikanci storili ta korak? Verjetno hočejo pokazati, da so današnje težave posledice zgrešene politike v preteklosti.

Roosevelt je naivno mislil, da ima Stalin enake pojme o demokraciji kot on sam. Zadovoljil se je z obljubami, ki jih Sovjetska zveza ni držala, sam pa ji je dajal stvarne ugodnosti.

Objavljeni dokumenti pa so v malih narodih močno omajali zaupanje v zapadno demokracijo. Trije »veliki« so med vojno vedno trdili, da se borijo za samoodlobo narodov in za osebno svobodo posameznikov. Ob Črnem morju pa so činično razdeljevali Evropo in ves svet v vplivna področja, ne da bi se posvetovali niti s svojimi zavezniki. Usoda Poljske je bila zapečaten v Jalti, čeprav so se poljski vojski prav takrat pogumno borili na vseh bojiščih v vrstah Angležev in Amerikan- cev.

Nepopravljivo napako je storil predsednik Roosevelt, ker je pritiskal na Sovjetsko zvezo, naj se udeleži bojev proti Japonski, ki je bila takrat že na robu propada. Kako da ni poznala pravega položaja ameriška tajna služba, saj so o njej vedno govorili, da je skoraj vsemogočna in vsevedna. Za to sodelovanje je Amerika odprla vrata Sovjetom na Kitajsko. — Kakšne so posledice te zmote, to danes Amerikanci bridko občutijo.

V Jalti so bili vsi trije »veliki« vredni drug drugega. Če Amerika danes objavlja jaltške tajnosti, hoče morda s tem povedati, da se sedanja vlada zaveda preteklih pomot in da jih ne misli več ponoviti. To pa je tudi edini svetel žarek upanja ob tej objavi.

Nemiri v Cipru

Narodnjaki na otoku Cipru so pripravljani, da začno boj proti Angležem. Zah- tevajo priključitev k Grčiji. Z bombami so napadli angleško polico, vojaška taborišča in radijsko postajo. Smrtnih žrtev zaenkrat ni.

Churchill odstopil

Angleški ministrski predsednik Churchill in vodja konservativne stranke se je poslovil od političnega življenja. Svojo politično delavnost je začel že pod kraljico Viktorijo in se je nad 60 let javno udeleževal v službi domovine. Nasledil ga bo sedanji zunanji minister Eden, ki bo takoj napovedal parlamentarne volitve.

Socialistično in sindikalno zasedanje v Turinu

Pretekli teden so zasedali v Turinu socialisti in sindikalisti iz držav, ki ječe pod komunističnim nasiljem. Vsi navzoči so z navdušenjem sprejeli na znanje ugotovitve evropskega zastopnika ameriškega sindikata, ki je izjavil, da je načelo sožitja, ki ga oznanja sovjetski režim le prevara. Cilj komunizma je osvojiti si svet. Taktika se menjuje, a cilj ostaja vedno isti. Zato obsoja Nennija, ki se je zavestno povezal s politiko komunistične stranke. Zborovalci dobro vedo kaka usoda čaka socializem, če pride na oblast komunizem.

Potres na filipinskih otokih

Filipinske otoke je pretekli teden zadel najhujši potres, kar ga pomni zgodovina tistih krajev. Najhujše je prizadel otok Minadajo. Dve mesteci in mnogo vasi, zlasti ob obrežju jezera Lanajo, so popolnoma izginile. Računajo, da je potres zahteval 400 mrtvih, nad 100 tisoč oseb pa je brez strehe. Potresni sunki se še vedno ponavljajo, kar povzroča med nesrečnim prebivalstvom veliko paniko.

KULTURA

Izbrano delo Ksaverija Meška

Da bi Mohorjeva družba v Celju počastila 80-letnico pisatelja, svojega stalnega sodelavca in odbornika Ks. Meška, je sklenila izdati izbor njegove proze.

Prva knjiga je že izšla pri Mohorjevi letu 1954. Obsega 436 strani in ima črtice, novele in izbor zgodovinskih spisov: Hrast, Drama na vasi, Lakomnik, Njiva, Srakoperjeva hruška, Požigalec, Drama iz davnih dni, Črna smrt in drugo. Dragocene so opombe k posameznim črticam.

Izšle bodo še tri knjige: druga knjiga bo vsebovala povest Na Poljani in več krajših črtic, ki so po snovi povesti sorodne.

Tretja knjiga pa bo obsegala lirične

črtice iz najbolj branih Meškovih knjig: Ob tihih večerih in Mir božji, nadalje legende o Francišku Asiškem in črtice iz meščanskega okolja.

Četrta knjiga pa bo zajela Meškove avtobiografske črtice in njegove spominske spise. Razen tega bo urednik njegovega izbranega dela, prof. Viktor Smolej, objavil v tem zvezku obširno študijo o pisatelju.

Celotno delo bo izšlo v prihodnjih letih, če bodo razmere to dopustile. Letos je komunistično glasilo »Ljudska pravica« grdo in nepravilno napadlo koledar Mohorjeve. Ta napad ne obeta rožnih let za Celjsko Mohorjevo družbo.

MOŠKI ZBOR S.K.P.D. IZ GORICE

NAŠI MISIJONARJI PO ŠIRNEM SVETU

MISIJSKO PISMO IZ KONGA

Bikoro, 24. februarja 1955.

Prečastiti gospod urednik,

Zopet je šlo leto naokrog, zato ne smem več dalje odlagati s tem mojim pisanjem. Pred seboj imam prvi dve številki K.G., ki sta prispeli pred tednom. Iskreno se vam zahvaljujem zanj, prav tako se iz srca zahvaljujem upravi, ki skrbi za odposiljanje, in še najbolj Marijini družbi, ki mi Katoliški glas plačuje. Tem potom torej moja ponovna zahvala vsem, ki mi posredujete kosček domovine in zveze z njo, ki jo najdem v vsaki številki K.G.

Kadar se pa zgodi, da katera številka izostane, kar se žal le dogaja, je ta vez pretrgana. Tako sem prejel številki 42 in 43 včeraj, torej pozneje kot pa 1. in 2. tekočega letnika. Radi tega upam, da bosta štev. 44 in 45 še prišli. Manjkajo pa še številke 8, 24, 25, 26, 27. Lansko leto se je zgodilo, da je kaka pošiljka lista potovala 5 in enkrat celo 9 mesecev.

Pri nas gre misijonsko delo še svojo redno pot, čeprav je zadnje leto poteklo v znamenju boja za misijonsko šolo. Veste, da sedanja belgijska vlada katoličanom ni posebno naklonjena in zavira versko sodelstvo v Belgiji sami. Žalostno je, da hoče ta vlada svojo šolsko politiko aplicirati tudi tu v Kongu in sicer na preveč radikalen način. Politična trenja evropskih dežel naj se prenesejo tudi v ta, doslej še mirni kot zemlje.

Do leta 1927 so edini misijonarji vzdrževali šole v tej deželi in sicer s svojimi sredstvi. To tej dobi je država prispevala svoj del, a so še vedno misijonarji vse vodili. Polagoma, ko je prihajalo vedno več državnih nameščencev v kolonijo, so se prikazali tudi šolski nadzorniki, kateri so se pa menjavali, kakor se je menjavala vlada v Bruslju, in bili za misijonske šole ali pa proti njim. Vendar v preteklosti vlada sama ni mogla še ničesar storiti na šolskem področju brez sodelovanja misijonarjev, zato jim kljub nenaklonjenosti ni delala preveč preglavice. Tudi danes bi o ogromna večina šol ne mogla obstajati brez misijonov. Zato so pa tudi, sredi januarja letos, tukajšnji misijonski škofje opozorili vlado in ji zagrozili z ukinitvijo misijonskih šol, ako ne umakne in ne preklicke vrste samovoljnih odredb in odlokov v škodo misijonskih šol zadnjega časa. Mera je bila že polna, zato je bil na mestu tak odločen nastop. Minister za kolonije je prišel nato osebno v Léopoldville, da se pobota v zadevi, ter obljubil, da »zaenkrat« ostane vse pri starem. Okoliščine so ga pač

prisilile, da je trenutno odnehal, ker se je precej prenačil s svojim postopanjem. Nič pa ne pričakuje, da se je s tem tudi odpovedal svojim nameram. Dokler bodo na vodilnih mestih ljudje, kakršni so sedaj, bodo porabili vsako priložnost, da udarijo po misijonih in če niso uspeli letos, bodo čez leto. Celotne razmere jim še niso naklonjene, niso še dovolj »aperturalne« v deželo s svojim sistemom laičnih šol. Tudi še ni v proračunu predvidenih dovolj visokih postavk, kajti vladne šole zahtevajo od vlade veliko večjih stroškov kot pa misijonske šole. Povprečno pride na učenca v misijonski šoli 590 frankov izdatkov, za istega učenca v vladni šoli pa 3900 frankov.

Ko bodo šole odvzele misijonom, bo šlo preobračanje poganov mnogo počasneje, ker bo pač pouk na drugačni podlagi. V naši misijonski pokrajini je sedaj približno ena šestina katoličanov.

Najnovejši podatki ugotavljajo 4.675.000 katoličanov v vsem Belg. Kongu skupaj s protektoratom Ruanda-Urundi. Celotno prebivalstvo tega ozemlja je cenjeno na 16 milijonov.

Katoliškemu glasu, vsem njegovim sodelavcem in čitateljem želimo, čeprav že nekoliko pozno, mnogo božjega blagoslova v tekočem letu.

Z misijonskimi pozdravi, Vaš hvalečno-vdani

Karel Kerševan C.M., mis. brat

Op. ured.: G. misijonarju vračamo pozdrave in voščila ter želimo, da bi se bolj pogosto oglašal v našem listu s svojimi zanimivimi poročili. Številke, ki manjkajo, mu jih gotovo pošljemo.

M. Ksaverija Piro v Gorici

Kar neverjetno se zdi, da postaja Gorica mesto, kjer se drug za drugim oglašajo naši misijonarji. Širok po misijonskem svetu so raztreseni, zanje vemo le iz misijonskih poročil, a lepega dne se ti prikažejo v Gorici veseli in nasmejani!

Kako sem zato ostal iznenaden, ko so mi pretekli teden telefonirali: »Mati Ksaverija Piro bi rada z vami govorila!« »Kateri?« »Ona misijonarka iz Siamla«

Takoj so mi vstale pred očmi različne fotografije v Kat. misijonih iz Siam in dopisi, pod njimi pa podpis: m. Ksaverija Piro. Seveda sem koj privolil in se zmenil za razgovor.

Vera in dom

Prispela je 3. številka »Vera in dom«. Revija prinaša bogat leposlovni zaklad v vezani in nevezani besedi. Pesmi so pripevali naši že poznani in stalni sodelavniki. Leposlovne črtice lepo dopolnjujejo poezijo.

Bogata je kulturna rubrika. Njej slede poročila o kulturni delavnosti na Koroškem, Goriškem in Tržaškem. Revijo zaključuje stalni koticček: Žena in dom.

Uganke Castor pa tokrat kar sam rešuje uganke in uvaja bistre glave, kako drobiti najturse orehe.

Revijo pozivljajo lepe slike poznane slikarja Avgusta Čebula. Umetnik sam je tudi prispeval krajši članek k svojim slikam.

Prikupna zunanost in bogata vsebina revije zasluži čim širši krog bralcev in pot v vsako slovensko hišo. »Vera in dom« naj postane naš stalen družinski gost.

Zakonca Mlakar

Najboljša slovenska koreografa Pino in Pia Mlakar sta po dveletni odsotnosti spet nastopila v Ljubljani. Umetnika sta se sicer po zadnji vojni vrnila za nekaj časa v Slovenijo, toda nista vztrajala dolgo. Spet sta odšla v München, kjer vodi Pino Mlakar svojo odlično šolo. Zdaj sta plesalca spremljala dva Münchenska gosta. Najbolj je uspela predstava Delibesovega baleta »Coppelia«.

Ema Gregorič

Slovenska slikarica Ema Gregorič živi v Clevelandu. Priznana umetnica, ki je študirala v Trstu in na Dunaju, riše največ pokrajinske akvarele in portrete v olju. Slovenci v Ameriki zelo cenijo njeno delo, v katerem izkazuje pogosto slovenske motive.

Vsebine III. zv.

Prof. Martin Jevnikar je izdal v Trstu tretjo knjigo Vsebin literarnih del slovenskih pisateljev. Kakor prve dve knjigi, je tudi zadnja skrbno sestavljena in zajema še Cankarjevo prozo. O knjigi homo še podrobno poročali.

Vprašanja o cerkvenih zbora

S članki »Komunizem razdira cerkvene zbore« in »Kulturni boljševizem in cerkveni pevci« je »Katoliški glas« odprl vrsto velikih problemov, o katerih do sedaj v našem listu nismo brali. Človek bi dejal, da prihaja SOS — klic na pomoč ob dvanajst uri. Vsaj dvakrat sem prebral te članke s težkimi zaključki in ne morem reči drugega kakor le: čeprav je vse to resnično težka operacija, je za bolnika nujno potrebna! Vsaj kakšna skupina cerkvenih pevcev se bo pod modrim vodstvom izvila iz komunistične prosvete, v katero je morda nehoti in nevede zašla!

Ob globljem razmišljanju komunističnega vdora na kor pa vendar ni vse tako jasno in zlasti v praktični pozitivni obnovi človek naleti na nova vprašanja, ki jih ni mogoče kar tako preiti. Zbrali smo nekaj takih vprašanj in upamo, da bo »Katoliški glas« dal kmalu koristen odgovor. Končni namen vsega pravega katoliškega dela, tudi katoliškega dopisovanja mora biti: pomoč bližnjemu ob vsaki priliki in ob vsaki splošni težavi.

PRVO VPRAŠANJE: V članku »Komunizem razdira cerkvene zbore« je zapisano, da ošabnost pevcev nima meje. Na kakšne pevce misli članek, ali samo na cerkvene ali splošno na vse? Ali so dalje incidenti med korom in oltarjem vedno krivda samo pevcev? Kdo je tudi sokriv, da se je disciplina cerkvenih zbora zelo razrhljala?

DRUGO VPRAŠANJE: Članek pravi, naj se takoj razpusti cerkveni zbor, ki je v celoti zapisan v komunistično prosvetno zvezo. In cerkev naj ostane potem brez vsakega zbora? Ali je sploh kaj upanja, da bo celotni zbor, ki so ga komunisti na zvit način prepisali v svoj seznam, kar na lepem priznal svojo kapitalno zmoto in se odtrgal od njih? Ali ni boljše, da teče vse naprej po istem tiru in tako vsaj javna služba ne trpi?

TRETJE VPRAŠANJE: Kaj naj se naredi s pevci, ki so po krivdi ali brez krivde zašli v komunistično prosvetno zvezo. Članek svetuje, naj se po resnem opominu, ki ga ne sprejemo, prijazno odslovijo. Ali je to lahko izvedljivo? To so vendar fantje in možje, ki so tako daleč od komunizma kakor uredniki in dopisniki »Katoliškega glasa«! Slišali smo, da je zlasti tem »dvojnim« pevcem zelo hudo, da se sedaj celo o vsem tem piše, in se kar naprej tolažijo s pogovorom, češ nobena kaša se tako vroča ne pojé, kakor se skuha, torej le potrpiamo, da vihar preide.

ZADNJE VPRAŠANJE: Ali ima Slovenska katoliška prosveta v Trstu in Gorici zadostno moč, da pride prizadetim cerkvenim zbora takoj na pomoč? Ali sploh misli resno na te probleme? Cerkevni zbor, ki goji narodno petje, mora dobiti priliko, da bo narodne pesmi tudi kje pel. Danes ni zadosti tolažiti vso jesen in zimo mlade pevce, le vadimo se, da bomo tam ju-

lija na izletu lepo zapeli! Taki časi so že nekaj minili in katoličani smo jih skoro prespali! — In dalje: kako naj podložnik dopove gospodarju, da se mora za cerkveni zbor bolj zanimati in sploh veliko več žrtvovati? Problem cerkvenih zbora se bo mogoče splošno dobro rešiti le takrat, ko se bo povsod dvignila katoliška disciplina! Kako naj odgovorni reši svoj zbor, če pa ni več navada, da bi vsaj cerkveni pevci izvršili velikonočno dolžnost!

*

To je vrsta vprašanj in novih problemov, ki jih skušamo z dobro voljo rešiti in nanje odgovoriti. Če bomo na ta način pomagali vsaj kakšnemu cerkvenemu zboru, bomo v sedanjih razmerah veliko dosegli!

Kako je z vračanjem beguncev v Jugoslavijo?

Vračanje beguncev v Jugoslavijo je prišlo po pisanju lista »Vita Nuova« v drugo fazo. Zgražanje, ki ga je povzročila vest, da italijanske policijske oblasti vračajo večino jugoslovanskih beguncev Titovim oblastem, je imelo svoj uspeh. Ostro obsojanje takega postopanja ital. oblasti, zlasti v člankih tržaške »Vita Nuova« je odgovorne rimske kroge pripravilo do tega, da so zavrgli pregorele ravnanje nekaterih funkcionarjev na tržaški kvesturi. Takole piše omenjeni list v zadnji svoji številki:

»Že nekaj tednov sem se je vračanje jugoslovanskih podanikov, ki pribežijo na Tržaško, zaustavilo: beguncev, ki so prišli zadnje dni, ne pošiljajo več v varnostne celice, temveč jih pridreže v Coroneju v pričakovanju, da se nadalje določi njih usoda; ta slednja se ne določa več v Trstu, temveč pri samem ministru, ki je na tem, da ustanovi posebno komisijo, sestavljeno iz po enega predstavnika policije, civilne oblasti, ustanov, ki se bavijo z begunci in morda tudi iz enega sodnika; ta komisija bo pregledovala primer za primerom ter svoje ugotovitve sporočala v Rim, od koder bo prišla končna odločitev.« Tako list »Vita Nuova« od 2. aprila.

Iz tega poročila tudi izvem, da so vrnili okrog 270 ljudi, ki so jih jugoslovanske oblasti nato obsodile na bolj ali manj težke kazni. Dalje je razvidno, kako zelo visoko je število takih krajevnih ital. časopisov, ki so vračanje beguncev kljub jasnim določilom ital. ustave odobraval po načelu onega funkcionarja tržaške kvesture, ki se je baje izrazil: »Pustite jih Balkance, naj se med sabo pobijejo!«

Tudi ob tej priliki se je pokazalo, kako zelo zaslepi narodna mržnja razum in zakrknje srce. »Vita Nuova« pa gre priznanje, da se je vsaj ob tem vprašanju postavila na odločno demokratično in krščansko stališče. Pri vsem tem pa je potrjena domneva o tajnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo glede vračanja ubežnikov določenega značaja.

ČRNI KOMUNIZEM

Znano je čilsko vino. Močno je in dobro. Za čilsko gospodarstvo je važna pridobitna panoga. Skoraj tako, kot je za Argentino žito.

Že iz kolonialne dobe so skoraj vsi vinogradi last nekaterih bogatih družin.

Sredi najlepše vinogradniške pokrajine na čilskem jugu, kjer raste najzahtevnejša čilska kapljica, je malo provincialno mesto Talca. Pa ni Talca znana samo po vinu, ampak tudi po svojem — škofu, ki nosi dvojne »vinskih« priimkov: don Manuel Larraín y Errázuriz.

Izhaja iz bogate rodbine vinogradniških veleposestnikov. Izobraževal se je v jezuitskem zavodu. Sredi pravnih študijev se je odločil za duhovniški poklic. Ni mu bilo mar bogastva. Šel je v Rim in tam dokončal teološke študije. Že čez dve leti je postal poddirektor katoliške univerze v Santiagu. Predaval je teologijo in cerkveno zgodovino.

Na univerzi v Santiagu je pokazal svojo socialno usmerjenost. Svojim slušateljem je ponovno priporočal: »Vi ste katoliki in morate zato razmišljati o socialnih vprašanjih!« Njegovo učenje ni bilo zaman. Na univerzi se je rodila »Socialno-krščanska falanga«.

Njegov nauk pa je seveda naletel na odpor. Konzervativci so mu očitali »levičarstvo« in opozarjali, da je njegovo učenje nevarno za mladino. Seveda so se dvignili tudi nasprotniki na rdeči levici.

Leta 1938 je bil imenovan za škofa v Talca. Ko je prišel tja, je preobrnil vse, kar je bilo dotedaj običajno na škofiji. Razvil je vsestransko veliko delavnost. Velik del svojega časa porabi za potovanja

po svoji širni škofiji, da povsod na kraju samem spoznava potrebe, urejuje, daje navodila in pomaga. Posluša je »njepaa«, ki ga sam vodi; če treba, pa najame mal avion, da z njim hitro doseže težko dostopne in oddaljene kraje. Star je sedaj 53 let. Šestnajst let je že v škofovski službi. Privabil je v svojo škofijo dosti duhovnikov iz tujine, da z njihovo pomočjo dvigne versko življenje. Poleg tega dela se pa posebno posveča gospodarskemu in socialnemu dvigu poljedelskih in vinogradniških delavcev, ki tvorijo večino prebivalstva njegove škofije. V kraju Molina je ustanovil poljedelsko šolo, ki jo vodi o. o. Maryknolci. Po njegovi pobudi je ustanovil njegov prijatelj jezuit p. Albert Hurtado »Čilsko sindikalno organizacijo« — osrednjo katoliško delavsko organizacijo, katere najvažnejši član je krščanski sindikat poljedelskih delavcev (Federación Sindical Cristiana de la Tierra). To škofovo delovanje označujejo protivniki kot »črni komunizem«.

Lansko leto je ta organizacija poljedelskih delavcev dosegla lepo zmago, kljub organiziranemu odporu veleposestnikov in krajevnih oblasti. Posestniki so morali zvišati delavcem mezde in se obvezati dajati delavcem dnevni obed. Pa niso ostali samo pri tem prvem uspehu. Boj zaboljšanje socialnega položaja čilskega delavca se nadaljuje. Delavcem stoji ob strani »njihova« škof, ki gotovo vrši najboljše svoje socialno delo s tem, da uči, širi in dejansko izvaja krščanski socialni nauk, ki edini more prinesiti red in pravičnost v žmedo sodobne družbe.

F. D.

Italijansko - jugoslovanski sporazum je podpisan

Italijanski minister za trgovino Martinelli in jugoslovanski trgovinski minister Karabegović sta podpisala zadnji dan marca v palači Chigi celo vrsto raznih sporazumov. Med drugim sta podpisala trgovinski, plovbeni, plačilni ter sporazum o obmejni izmenjavi blaga med Gorico in Vidmom na eni in Sežano, Novo Gorico in Tolminom na drugi strani. Podpisala sta nadalje sporazum o obmejni izmenjavi blaga med Trstom na eni in Bujami, Koprom, Sežano in Novo Gorico na drugi strani. Obnovila sta nadalje sporazum o letalskem prometu ter spo-

razum, ki dovoljuje italijanskim letalom, ki dosepejo na goriško letališče oziroma ki odletijo s tega letališča, da smejo leteti tudi nad bližnjim jugoslovanskim ozemljem. Poleg teh sporazumov sta podpisala omenjena ministra še nekaj drugih manjših pogodb.

Nova trgovinska pogodba bo imela veljavnost enega leta ter se bo avtomatično podaljšala, ako je ne bo ena ali druga stran tri mesece prej odpovedala. Plačevanje blaga se bo vršilo na podlagi clearinga ali splošnega obračuna.

Težave vietnamske vlade

V Južnem Vietnamu vlada precejšen nered. Tri verskopolične struje (Hoa Hao, Binh Xuyen in Caodai), ki razpolagajo z lastnimi vojaškimi silami, nasprotujejo sedanjemu ministrskemu predsedniku Ngo Diu Diemu ter zahtevajo njegov odstop. Ker pa noče ta o kakem odstopu ničesar slišati, so omenjene uporniške stranke obkolile s svojimi četami glavno mesto Saigon, da bi prisilile ministrskega predsednika k odstopu. To se je zgodilo že pretekli teden.

Predsednik vlade pa je upornike prehitel ter združil v glavnem mestu svoje vojne čete ter tankovske enice. Točno o polnoči 29. marca je prišlo do izbruha sovražnosti. Uporniške čete so začele s težkimi možnarji obstreljevati palačo vladnega predsedništva, katere pa niso zdale. Istočasno je prišlo do živahnega streljanja v saigonskem kitajskem predmestju Cholonu in v drugih predmestnih okrajih. V evropskem delu Saigona pa je vladalo zatišje, tako da niso imele francoske čete nobenega dela.

Poročila o teh bojih so precej zmedena. Vladno poročilo pravi, da so čete stranke »Binh Xuyen« napadle oddelek vladnih padalcev, medtem ko trdijo uporniki, da so vladne čete napadle njihove oddelke. Zaradi teh bojev je izgubilo kakih 15 vladnih vojakov in civilistov življenje in kakih 50 oseb je bilo ranjenih. Izgube upornikov niso znane.

Poznejša poročila pravijo, da se je 25.000 mož kaodaistične stranke pridružilo vladnim četam ter da vladni krogi upajo, da bodo isto napravile tudi čete Hoa Hao. Ali ta poročila odgovarjajo resnici, je pa drugo vprašanje.

Na vsak način vlada v Južnem Vietnamu, kamor se je zateklo več kot pol milijona katoličanov in nekomunističnih beguncev iz Severnega, to je komunističnega Vietna-

ma, velik nered, ki je tembolj obžalovanja vreden, ker se bodo na podlagi ženevskih sklepov vršile še prihodnje leto po vsem Vietnamu volitve, ki bodo odločile o nadaljnji usodi tega ozemlja. Sedanji spori v Južnem Vietnamu pa nikakor ne utrjujejo protikomunističnega zadržanja ondotnega prebivalstva.

Delavstvo zapušča komuniste

Volitve v tako zvane notranje odbore, ki so se vršili pretekli teden v industrijskem velepodjetju »Fiat« v Turinu, so prinesle jasen dokaz, da je italijansko delavstvo začelo zapuščati socialkomunistične sindikate ter da se oklepa vedno bolj demokratičnih sindikatov.

Vsa leta po zadnji svetovni vojni so združeni komunisti in socialisti odnesli pri volitvah v notranje odbore vedno absolutno večino glasov ter si pridobili večino odborških mest. Sedaj je tega monopola konec, kajti zadnje volitve so dosedanje stanje popolnoma preobrnilo. Od vseh (23. dec. in 29. marca) oddanih glasov so dobili Svobodni sindikati (CISL), ki veljajo za demokratične, 20.874 ali 40,49 odstotkov glasov in 93 odborških mest. Za demokratske sindikate UIL je glasovalo 11.613 ali 22,52 odstotkov volilcev, ki so si pridobili 40 sedežev. Socialkomunistični sindikati FIOM (CGIL) so dobili 18.921 ali 36,69 odstotkov glasov in 55 sedežev. Razne samostojne demokratske liste so dobile 157 glasov in 4 sedeže.

Ako primerjamo rezultate zadnjih volitev z rezultati lanskimi volitvami, vidimo, da

so izgubili socialkomunistični sindikati 13.936 glasov in 45 sedežev.

Italijanski demokratični tisk navaja razne vzroke, ki so privedli do poraza socialkomunističnih sindikatov. Med temi vzroki navaja tudi dejstvo, da se demokratični sindikati borijo v resnici za pravice delavstva, medtem ko je socialkomunističnim sindikatom bolj za politično izrabljanje delavskih mas. In tega dejstva se tudi delavstvo vedno bolj in bolj zaveda.

Socialkomunistični tisk je seveda drugačnega mnenja ter pripisuje zmago demokratičnih sindikatov »fasištemu terorju« ter pritisku Združenih držav, ki so baje zagrozile, da ne bodo naročile svojih dobav pri tistih industrijskih podjetjih, v katerih gospodarijo socialkomunistični sindikati. K temu je treba pripomniti, da se od 92 oddelkov »Fiat« bavi le 15 oddelkov z naročili iz tujine. Res pa je, da so Združene države odpovedale nekaterim drugim podjetjem, v katerih gospodarijo komunisti, svoja naročila ter jih izročili podjetjem, v katerih ni komunističnega terorja, toda to dejstvo bi na prave komuniste ne smelo vplivati. Jasno je tudi, da ne more nihče zahtevati od Združenih držav, da bi oddajale naročila važnega vojaškega materiala ljudem, na katere se ne morejo zanesiti, da bodo ta naročila tudi točno izvršili. Kakor znano, podpirajo Združene države Italijo tudi s tem, da ji izročajo izdelavo vojaškega materiala, ki ga razdalijo potem med članice Atlantske zveze.

Nedavni poraz komunistov pri volitvah v kmetijske bolniške blagajne in sedanji njihov poraz pri volitvah v notranje delavske odbore v turinskem podjetju »Fiat«, nam priča, da se tudi italijansko ljudstvo otresa komunizma in z njim združenega socializma ter da spregleduje, da je le v demokraciji njegova rešitev.

Ameriški senat odobril pariške sporazume

Ameriški senat je skoraj enoglasno odobril pariške sporazume. Sporazum o ukinitvi zasedbenega stanja v Zapadni Nemčiji je odobril s 76 glasovi proti dvema glasovoma; sporazum o vključitvi Zapadne Nemčije v Atlantsko zvezo s 74 glasovi proti enemu glasov.

Debatna o sporazumih se je vršila zelo mirno. Edini govornik, ki je govoril zoper sporazume, je bil senator William Langer in še ta je bil proti potrditvi samo zaradi tega, ker predvidevajo ti sporazumi ločitev Posarja od ostale Nemčije, kar pomeni po njegovem mnenju kršitev atlantske listine.

Strašna nesreča v belgijskem kinu

V Lieguju v Belgiji se je v nedeljo popoldne odigrala strašna žaloigra, ki je zahtevala 40 smrtnih žrtev. V nekem kinu so predvajali mladinski film, tedaj je nenadoma prišlo do močne eksplozije kotla, ki je služil za ogrevanje. Eksplozija je porušila enega izmed treh izhodov, zato je bila panika še večja. Nastal je ogenj, ki je v desetih minutah upepelil kinodvorano. Našli so 39 popolnoma zgorelih trupel, izmed katerih je največ otrok. Trideset oseb so odpeljali v nevarnem stanju v bolnico. Na kraj nesreče je takoj prišel lieški škof in druge osebnosti. Ta je najhujša nesreča, ki je zadela Belgijo po vojni.

SKUPNO ROMANJE za Tržaško in Goriško

V tej velikonočni številki objavljamo vsem prijateljem »Kat. glas« skupno romanje za leto 1955. Kam bomo romali?

Na željo in po nasvetu mnogih bomo romali zopet h Gospe Sveti na zeleno Koroško in sicer predvidoma od 30. julija do 1. avgusta. Tako bo to romanje trajalo skoro tri dni. Odpotujemo 30. julija (v soboto) opoldne in se vrnemo v ponedeljek 1. avgusta ponoči. Pri prvem skupnem romanju na Koroško smo spoznali, da sta dva dneva za nas premalo in tako imamo sedaj načrt za tri dni.

Zelena Koroška, prelep košček slovenske zemlje je cilj našega letošnjega skupnega romanja. Kdor je že kdaj imel srečo obiskati gospodarski prestol in zelene doline s prekrasnimi jezerci, ta si želi nazaj. Kdor še ne lepote ni videl, naj se malo potruji in jo bo videl. Vabimo vse naše prijatelje tako s Tržaškega kakor z Goriškega, prihranite si počasi okrog pet tisočakov in se boste

izrednega romanja z lahkoto udeležili. Cerkevni zbori in vse naše organizacije, ki navadno prirejajo svoje letne izlete, izberite letos Koroško; skrbno pazite na skupno prislužen denar in tako boste osebno manj izdali.

Romanje pripravljajo duhovniki, ki se priporočajo za pravočasne nasvete pri sestavi sporeda. Obračajte se na tržaško poduredništvo. Vse to je sicer še na dolgi palici četrtnega leta, toda na dolgo pot je treba misliti že sedaj. Mnogi ste videli v zadnjih mesecih barvane koroške slike, ki jih je pripravil in razlagal gospod Vinko Zaletel. Na tem skupnem primorskem romanju boste lahko vse to doživeli. Zato se kmalu odločite in prve dni junija pravočasno vpišite. To bo skupni obisk primorskih Slovencev k našim koroškim bratom. To bo poleg romanja vesel izlet, na katerem se bodo srečali veseli Tržčani, Goričani in Korošci!

Točna navodila in spored objavi-mo v majniku.

O KORISTNIH TEPCIH IN »MODRIH POLITIKIH«

»Novi lista« govori dne 31. marca o »zgodovinski nalogi kršč. demokracije v Trstu in njenih nakanah, da bi pridobila slovenske katoličane za sodelovanje v škodo naših skupnih narodnih koristi. Med drugim navaja besede, ki so bile izgovorjene na zadnjem demokričanskem kongresu v Trstu: »Na obzorju se na žalost že kažejo znaki, da se Slovenci združujejo, Ustanovljen je bil skupen odbor, kateremu so se priključili tudi kominformisti in Agneletto, Samo katoličani iz Slovenske katoliške skupnosti se še upirajo« itd. Ker nas ta zadeva zanima, je vprašal naš tržaški dopisnik na merodajnem mestu, kako je s to stvarjo. Zvedeli smo naslednje:

Na Tržaškem se je vseh 55 slovenskih županov in občinskih svetovalec združilo v posebno skupščino, ki jih predstavlja pred oblastmi 14 delegatov in ki je poleg tega izvolila petčlanski izvršni odbor. To je tisti odbor, o katerem je bilo govora na demokričanskem kongresu. V tem odboru res ni nobenega zastopnika Slovenske katoliške skupnosti, toda ne po njeni krivdi. Na nekem sestanku je sicer predlagala kominformistična svetovalka tržaškega občinskega sveta, da bi povabili v to skupščino tudi zastopnika Slov. kat. skupnosti, toda njen predlog ni prodr. Zato Slov. kat. skupnost ne more v to skupščino, dokler se bo zdelo slovenskim županom in občinskim svetovalcem za slovenski narod bolj koristno, ako Slov. kat. skupnost ni zastopana v tej skupščini. Pač pa Slov. kat. skupnost podpira po svojih močeh delo te skupnosti. Preden je sprejel generalni komisar 310. Palamara delegate skupščine, je dobila tudi Slov. kat. skupnost na vpogled predlagano spomenico ter pismeno izjavila, da je z zahtevami skupščine solidarna.

Jasno je, da teh stvari niso dolžni ve-

deti govorniki, ki so nastopili na demokričanskem kongresu stranke. Pač pa bi to lahko vedel urednik »Novega lista«, ki je član izvršnega odbora omenjene skupščine. Zato je njegovo namigavanje na stike slovenskih katoličanov v Trstu z italijanskimi strankami hinavsko zavijanje, ki ni v skladu z moralnimi načeli, ki jih razvija msgr. Ukmar v svoji knjigi »Zadnja večerja«, katero je »Novi lista« drugim, ne sebi priporočil kot vodilo javnih delavcev.

Slovenska katoliška skupnost bo sodelovala z vsemi Slovenci, kadar se bodo borili za skupne slovenske koristi, v danem primeru za izvedbo manjšinskega statuta in za mirno sožitje obeh narodnosti na Tržaškem ozemlju. Drugače pa noče imeti z nobenimi komunisti nič skupnega in se pri tem ne bo dala zapeljati od slabih zgledov italijanskih strank, ki jim očita »Novi lista«, da so se zato, da bi laže tlačile narodne manjšine, bratile s komunisti. Ker pa želi »Novi lista« na vsak način nekomu prilepiti spodbuden naziv »koristni tepci«, naj rajši z njim počasti kak majhen politični odborček, ki je prikolica kake večje komunistične skupine na Tržaškem.

Kdo govori najhitreje?

Danes, ko se človek zanima za vse, so izračunali tudi, kateri narodi govorijo najhitreje. Tako so ugotovili, da Francoz izgovori povprečno 350 zlogov na minuto, Japonec 310, Nemec 250, Anglež 220. Seveda so ti računi le povprečni, ker nekateri posamezniki govorijo hitreje, drugi počasneje. Najpočasneje pa govorijo prebivalci otokov Tihega oceana. Ti izgovore v eni minuti le kakih 60 zlogov.

F. BARCATA: V deželi Škipetarjev POVEST - 14

In zopet običajen odgovor: »Mark, nič mi ni, samo trudna sem!« Ob teh besedah je naslonila glavo na bratovo ramo in izbruhnila v jok kakor mali otrok.

Čez nekoliko dni se je začela umikati bratu; to je bilo za Marka nož v srce.

Bratova ljubezen je pa postala še večja in močnejša; kakor ljubi mati otroka, ko je v nesreči.

Začela se je med njima žalostna igra.

Nista se več srečala, vsak pa je vedno pazil na drugega. Kadar je Mark zunaj obdeloval polje in ni mislil, da ga kdo opazuje, ni videl debelih solz na bledeh licih sestre, skrite za mejo ali drevesi, ni slišal tihega in sladkega glasu, ki je izgovarjal njegovo ime.

Lula je šla kot navadno zjutraj zgodaj v gozd po drva za kurjavo; tudi Mark je vstal hitro za njo, vzel lopato ali kakšno drugo poljsko orodje, ko da gre na delo, ter od daleč sledil sestri. Sam ni vedel, zakaj dela tako, čutil je potrebo ostati v njeni bližini; zdelo se mu je, da preti

sestri velika nevarnost, zato je potrebno, da se nahaja v njeni bližini. Od dneva, ko je Lula omedlela v gozdu in so jo prijatelji prinesli nezavestno domov, si ni mogel dati miru; ni mu šlo v glavo, kako se je mogla njegova zdrava, močna, junaška sestra tako ustrašiti, da je padla v nezavest.

Lulino obnašanje je bilo za Marka huda muka. Ni mogel razumeti, kako je ona, ko je že imela naložena drva na hrbtu, začela v gozdu naenkrat hudo jokati; kakor je včasih kakor kip brezgibna nemo strmela v daljavo, gledala dolgo časa nekaj neznanega in nevidnega, dokler je ni glas ptiča ali druge živali zbudil iz te zamaknenosti, nakar se je začudeno ogledovala okoli sebe in bežala domov.

Marku ni šlo iz glave, da je sestra bolna, samo ni mogel dognati, če je bolezen telesna ali duševna. Lahko je tudi začasna, ali jo je angel poljubil na čelo in ji tako vzel razum.

Najbolj je bolelo Marka, da ni mogel na noben način pomagati sestri, olajšati njeno trpljenje, in še huje, ker ni bil v stanu poznati njene skrivnosti. Zakaj Lula ne govori? Zakaj ne odpre srca, izrazi svoje težnje, želje in potrebe? Morda je

zgubila zaupanje vanj? Morda še sama ne ve, kaj jo teži? Ali je kaka nadnaravna moč tega sveta ali... pekla, ki jo muči? Morda njene oči ne vidijo tega; treba je drugih, boljših, da razsodijo to stvar.

Prejšnje dni je večkrat prosil Lula, da bi šla k očetu Anastaziju, ki bi jo gotovo s svojimi zdravilnimi pripomočki ozdravil, ona se je pa z vsemi močmi upirala temu. Ker si ni znal drugače pomagati, je sklenil, da pojde k župniku sam.

Za vzrok je navedel neko opravilo z bajraktarjem in se odpravil na pot proti Rubigu.

Med potjo je pomišljal, kako bi pravilno razložil staremu župniku vso zadevo; zdelo se mu je težka stvar opisati z besedami, kar je čutil v srcu. Ni bil prav zgovoren, imel je posebno spoštovanje do tega častitega redovnika. Bal se je tudi, da ga župnik ne bo pravilno razumel, ter se bo tako sam osmešil.

Naenkrat mu je prišla nova misel; saj ni potrebno, da gre k župniku, pojde k očetu Mavriciju. Ta pozna Lula in ona ima neomejeno zaupanje do njega že od dneva, ko ga je prvič videla v hiši, angela tolažnika pri bolnem očetu. Rada je govorila o njem in ni nikoli pozabila njegovih be-

sed, da bi ga veselilo imeti jo za sestro. Da, da, hitro pojde k njemu ter mu vse pove o Luli, saj so vsi tujeji dobri zdravniki.

Kako dobro je opravil takrat v očetovi bolnici, ko je povedal, da bo kmalu ozdravel!... Če ima sestra telesno bolezen, je gotovo, da jo bo rešil, enako bo storil, če je bolna na duši. Ako je žrtev urokov, bo on, duhovnik, v stanu razgnati vse temne sile.

Tako je prišel Mark do očeta Mavricija in mu vse povedal.

Mladi duhovnik se je močno začudil, zatrepetal je ob tej slabi novici: ni mu bilo treba razlagati na dolgo, ker je kot duhovnik vedel dosti stvari. Pomislil je na uro, ko mu je prišla povedati žalostni dogodek. Takrat se mu je zdelo, da je razvozlat voz, rešil uganko in pojasnil vso stvar; sedaj vidi, da je bilo vse zaman. Vest mu je očitala pogrešek: ali ni znal potolažiti, kakor bi bilo treba, ali ni bil sposoben razgnati tiste neurejene in zgrešene misli in dekle prepričati, da je nedolžna? Morda je vzel vso stvar preveč nalahno in ni napravil docela svoje dolžnosti kot duhovnik!

Zdaj mora popraviti napravljen napo-

ko. Da, pojde jo pogledat in potolažiti; zatrl bo v sebi srce, mislil bo samo na svojo dolžnost kot duhovnik in dušni pastir.

»Da, pridem!« — je odgovoril.

»Ne, ne priti v hišo! Naš oče bi vedno kaj govoril in ti bi ne mogel govoriti z Lulo na samem. — Lahko bi se tudi zgodilo, da bi moja sestra našla vzrok odstraniti se, ker je postala surova. Torej v hišo ne! Toda ne delaj si skrbi, ker sem že pomislil na vse.«

»Jutri zjutraj se napotiš proti Qafefiki, na sprehod ali pa na lov.«

»Prav, napravil bom.«

»Dobro, pregovoril bom sestro, da pojde tja gor. Ti se napravi, kakor da si jo slučajno srečal, tako boš lahko govoril z njo, ne da bi vaju kdo opazil.«

NA VRHU QAFEFIKA

Drugo jutro se je oče Mavricij pripravil na pot. Od svojega predstojnika, očeta Anastazija, je dobil dovoljenje, da sme iti na lov. Vzel je puško na rame in šel.

Bilo je še zgodaj, ni se še začelo daniti, vendar je redovnik hodil precej naglo; pot je dolga, lahko bi se tudi zgodilo, da bi ne srečal Lule na določenem kraju, zato je pospešil hojo, šel najprej iz Rubiga

STRŽAŠKEGA

Cvetna nedelja v Trstu

Cvetna nedelja v Trstu je bila res cvetna. Po dolgi zimi smo imeli pravo pomlad. Slovenska Vincencijska konferenca je prodajala oljčne vejice v korist revežem.

† Msgr. Sirotti

Dne 4. aprila je po kratki bolezn umrl v Trstu msgr. Ivan Sirotti, bivši ravnatelj koprškega malega semenišča ter nekdanji administrator goriške nadškofije po odstopu nadškofa Sedeja. Pokojni monsignor je bil rodom iz Istre. V življenju je bil precej delaven, če je pa bilo vse njegovo delo pravo, naj presodi Bog.

Miramar odprt javnosti

Spomeniški urad je odprl javnosti prelepi Miramar. Zaenkrat je odprt samo vrt, ki je res nekaj lepega in se lahko meri z najlepšimi javnimi vrtovi Evrope. Morda je celo najlepši, saj poleg lepo urejenega vrta nudi nepozaben pogled na morje. Miramar je postal prava izletna točka Tržičanov in tujcev, ki prihajajo v naše mesto. Na cvetno nedeljo je bilo v miramarskem parku vse živo, saj je to bila prva pomladanska nedelja. Ko bodo uredili še notranje prostore gradu v muzej, bo Miramar še bolj privlačen.

Slovenski večeri

Prihodnji slovenski večer v Trstu bo v četrtek po Veliki noči ob 19.30 v dvorani Marijinega doma v ulici Risorta 3.

Stavka profesorjev

Pretekli četrtek in petek so srednješolski profesorji stopili v stavko. Profesorji zahtevajo, da se uresniči čl. zakona o pooblašilih, ki obeta profesorjem njihovu poklicu primerno ekonomsko stanje. Stavkali so tudi vsi profesorji slovenskih šol v Trstu. Zvezni odbor strokovnih organizacij je ob tej priliki objavil oglaš, da se slovenski profesorji pridružujejo stavki in obenem računajo na italijanske profesorje, da jih bodo podprli v prizadevanju ureditve slovenskih šol.

Bazovica

Nenadno nas je zapustil 30-letni Franc Bernetič. Bil je zelo skrben gospodar, ljubiv brat svoji edini sestri in dober sin. Ob veliki udeležbi smo ga pokopali v soboto 2. aprila na našem pokopališču. Bog naj mu bo milostljiv sodnik.

Ob filmu »Jutri bo prepozno« se je zlasti v nedeljo zvečer razvil živahen razgovor, ki ga je spretno vodila gospa Krasulja Suhadolčeva. Živo je znala nakazati vzgojni problem, ki povzroča veliko skrb vsem vestnim staršem.

Prenos velikonočne sv. maše

Na letošnjo velikonočno nedeljo bo tržaška radijska postaja A prenašala sveto mašo iz svetoivanske cerkve. Oddaja bo od 10h do 11h.

**SLOVENSKA PROSVETA V TRSTU
ŽELI VSEM SLOVENCEM PRAV VESELO VELIKO NOČ.**

**SLOVENSKA KATOL. SKUPNOST
V TRSTU
VOŠČI ČLANOM, PRIJATELJEM IN
SOMISLJENIKOM VESELE VELIKO-
NOČNE PRAZNIKE.**

Ustanovitelj Aquile umrl

V Parizu je umrl Nemece Franc Kind, ki je leta 1934-35 ustanovil v Trstu veliko in moderno čistilnico nafte Aquila.

Zahvala

Ko sem se po 19 dneh vrnil iz bolnice, čutim podpisani prijetno dolžnost, da se iskreno zahvalim:

Prevz. g. škofu, msgr. Santinu, ki me je obiskal v bolnici in se osebno zanimal za potek operacije;

vsem slov. in ital. duhovnikom, ki so me obiskali in razvedrili v bolniški postelji; dalje se zahvalim vsem plemenitim dušam, ki ste v teh dneh veliko molile in

žrtve doprinala za vse duhovnike, in ki ste me obiskali v bolnici;

toplo se zahvalim č. s. Silvani in gd. Batej, ki sta prva 2 večera po operaciji prečuli ob moji bolniški postelji;

posebno pa se zahvalim č. g. Zupančiču, ki je poleg svojega obilnega dela napravil več potov na urade, da mi je oskrbel bolezenski dopust in uredil plačevanje bolnice po »INAM-u«. — Na priprošnjo sv. Jožefa naj nebeski Oče vsem poplača s svojimi darovi!

Marijanišče na Opčinah.

hvaležni JOŽE JAMNIK

VOĐSTVO MARIJANIŠČA IN GOJENCI VOŠČIJO VSEM ČČ. GG. DUHOVNİKOM, DOBROTNİKOM IN PRIJATELJEM V KRISTUSU BLAGOSLOVLJENO VELIKO NOČ!

Z GORIŠKEGA

Vstajenje v stolnici

Na Veliko noč ob 5.30 zjutraj bo vstajenje v stolnici. Najprej bo procesija z vstajim Zveličarjem po cerkvi, nakar sledi sv. maša. Pri procesiji in pri maši bo pel mešan zbor.

Vzorni teden v Gorici

Dekliška Marijina družba je imela od 28. marca do oljne nedelje 3. aprila svoj običajni vsakoletni vzorni teden. Te tedne duhovnih obnov je v svoji gorečnosti in skrbi za duše vpeljal pokojni g. voditelj msgr. Mirko Brumat. Sedaj se redno vsako leto nadaljujejo in Bog sam ve, koliko duhovne koristi prinašajo ne samo družbenicam, ampak tudi vsem ostalim dekletom in ženam, ki se jih udeležujejo.

Tako nam bo tudi letošnji vzorni teden ostal v neizbrisnem spominu. Postavljen je bil tik pred velikonočne praznike in je bil tako najlepša priprava za prejem velikonočnih sv. zakramentov. Vsi govori stolniškega vikarja g. dr. Humarja zjutraj v stolnici in zvečer pri sv. Antonu, so bili osredotočeni v en sam cilj: spoznanje in pravo vrednotenje presvete Eucharistije.

Jutranjih in večernih govorov se je udeleževalo lepo število družbenic. Pa tudi druga goriška dekleta in žene niso zamudile te lepe priložnosti. Zlasti je bila udeležba lepa ob zaključku na oljno nedeljo. Zjutraj je bilo v stolnici skupno sv. obhajilo, ki je bilo obenem najljepši dokaz, da so besede padle na rodovitna tla. Popoldne je bil v cerkvi sv. Antona skiep vzornega tedna z blagoslovom in ofrom. Ofra je bil namenjen kritju stroškov no-

vega harmonija, ki si ga je Marijina družba nabavila.

Gospodu voditelju, preč. gospodu dr. Humarju, ki je vodil letošnji vzorni teden, izrekajo vse udeležence najiskrenejšo zahvalo z željo, da bi njegove besede obro-dile v vseh srcih stoteren sad.

Oljna nedelja v Gorici

Bila je sončna kot drugod. Priklicala je mnogo vernikov v cerkve. Posebno je bilo lepo pri Sv. Ivanu, kjer se je ob 8. uri zbralo k sv. maši zelo lepo število mož in fantov. Moški zbor je brezhibno izvajal Kimovčev »Pasijono«, ki so mu prisotni z velikim užitkom prisostvovali. Med sv. mašo je bilo tudi skupno sv. obhajilo.

Profesorska stavka

Stavke profesorjev in ravnateljev italijanskih srednjih šol, ki jo je napovedala za 31. marca in 1. aprila »Enotna fronta za šole« v Italiji, so se v Trstu iz solidarnosti udeležili vsi profesorji in ravnatelji slovenskih srednjih šol. V Gorici pa so se stavke udeležili le profesorji nižje srednje šole, medtem ko je profesorski zbor višje slov. srednje šole sklenil, da se stavke ne bo udeležil, ker da ni včlenjen v sindikalno organizacijo, ki je stavko napovedala.

Zakon za pokojnine

Ministrski svet je odobril osnutek zakona, po katerem je rok za vlaganje prošnje za vojne pokojnine zopet odprt. V poštev pa pridejo le gotovi slučajji najozbiljnih rodnikov padlih v vojni. Zakon ni še stopil v veljavo.

TONE MIHELIC:
SOSKI MOST
V PEVMI,
ZADAJ SABOTIN
S SV. GORO

Sestanek otrok

Škofijska dobrodelna ustanova v Gorici priredi v torek ob 2.30 popoldne sestanek otrok iz počitniških kolonij. Sestanek se bo vršil v dvorani oo. jezuitov v ul. Nizza. Vabljeni so otroci, ki so bili v počitniških kolonijah Pap. podperne komisije. Dobili bodo tudi velikonočne pirhe.

Sovodnje

V torek 5. aprila sta bila v naši vasi kar dva pogreba. Prvi je bil pokojni Janez Gulina. To je bil mož, ki si je z močno voljo in neomajno vero priboril svoj življenjski položaj: od preprostega delavca do uglednega gospodarja, očeta deveterih otrok, zavednega katoličana in trdnega Slovenca. Bil je obenem zvest cerkveni svetovalec — ključar. V 84. letu starosti ga je nenadoma zgrabila slabost, pa je vdan v božjo voljo in z veliko pobožnostjo prejel pri polni zavesti poslednje zakramente ter z nasmehom na obrazu izdihnil svojo blago in veliko dušo

večnemu Plačniku. Z lepo udeležbo, s petjem in cerkvenim slovesnim pogrebom smo se poslovili od njega, a njegov spomin bo ostal med nami. Bog mu bodi bogat plačnik; domačim in sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Pri drugem pogrebu smo spremili k večnemu počitku dobro, verno in nadvse skrbno in delavno ženo v 80. letu starosti — Amalijo Primožič. Bog ji daj večni mir, pokoj in bogato plačilo, domačim pa tolažbo in pomoč!

Števerjan

V nedeljo 3. t. m. je zboroval naš občinski svet. Odobril je povišek plače občinskim uradnikom. Določil je tudi delo novemu delovnemu središču, ki bo začelo z delom že 14. t. m. V načrtu so poprava poti v Ščednem, v Jazbinah, na Valeriju in ostali del glavne občinske poti do cerkve. Razširili bodo že navoženi grušči.

Hvaležni moramo biti naklonjenosti države za pomoč delovnih središč!

RAZNE NOVICE

Med dvema stoloma

V prvih letih svojih javnih nastopov se je pianista Vladimira Horowitza vedno polasčal blazni strah pred publiko. Nekoč, ko bi moral spet nastopiti ga je prišla taka trema, da je režiserju komaj izjecljal: »Se počutim slabo, nočoj ne morem igrati.«

»Če ne morete igrati se ne da pomagati, toda za božjo voljo, pojdite na oder in opravite se sami pred občinstvom.«

Horowitz se je s počasnimi koraki privlekel do srede odra. Premeril je za hip morje obrazov, ki so vsi z zanimanjem zrlj vanj in prestrašen bolj ob misli, da bo moral govoriti namesto igrati, se je s hvaležnostjo pognal h klavirju in zaigral s tako gotovostjo kakor še nikdar prej.

Lep dar tovarne Fiat

Tvrška Fiat je darovala Ministrstvu za delo 20 novih modelov Fiat »600«, ki naj bi se razdelili med najbolj potrebne in zaslužne podperne zavode v korist delavstva.

VOŠČILA IZ ŠPANIJE

Zveza slovenskih katoliških visokošolcev želi uredništvu Katoliškega glasa in vsem rojakom na Primorskem in v Slovenski Benečiji vesele in blagoslovljene praznike Gospodovega vstajanja.

Naj letošnji velikonočni prazniki napolnijo vse Slovence sončne Primorske z novo vero in upanjem v božjo Ljubezen in zmago njene Pravice.

**SLOVENSKO KATOLISKO AKADEM-
SKO DRUŠTVO V GORICI
VOŠČI KOLEGOM IN PRIJATELJEM
VESELO VELIKO NOČ.**

**SLOVENSKO KATOLISKO PROSVET-
NO DRUŠTVO IZ ŠTEVERJANA
VOŠČI ČLANOM IN VSEM ŠTEVER-
JANCI VSELO ALELUJO.**

**SLOVENSKO KATOLISKO PROSVET-
NO DRUŠTVO IZ GORICE
VOŠČI ČLANOM IN VSEM ROJAKOM
TU IN PO SVETU SREČNO VELIKO
NOČ.**

Enaka miselnost

Na svojem obisku po deželah Južne Afrike si je britanska kraljica mati pridobila zaupanje kalvinističnih republikancev holandskega porekla, čeravno so se pred njenim prihodom zarotili, da bodo bojkotirali obisk kraljice. V nekem neznatnem kraju se je župan, ki je bil strasten nasprotnik monarhije, zarotil, da bo kraljici povedal svoje mnenje glede britanske brezobzirne gospodovalnosti napram ubogim črncem. Med obedom je res celih 20 minut govoril kraljici o tem problemu. Ko je končal mi je kraljica mirno odgovorila: »Prav dobro vas razumem. Tudi mi na Škotskem smo istega mnenja.«

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE

**POLNE MIRU IN SRČNE ZADOVOLJ-
NOSTI, VOŠČI VSEM GG. DUHOVNI-
KOM, PROFESORJEM, STARSEM
GOJENCEV, DOBROTNİKOM IN PRI-
JATELJEM ZAVODA**

vodstvo Slov. Alojzijevešča

SIROTIŠČE SVETE DRUŽINE

**VOŠČI
VSEM DOBROTNİKOM IN PRIJATE-
LJEM BLAGOSLOVLJENE VELIKO-
NOČNE PRAZNIKE!**

DAROV

ZA SLOVENSKO ALOJZIEVIŠČE

N. N. 5000; ga. Olga Terčon v počastitev spomina pok. staršev 1000; L. iz Gorice 1000; N. N. ob obletnici smrti Marijane Gabrijelič s Solkanskega polja 1000; M. Milost, Solk. polje 2000; ob 10. obletnici smrti msgr. Franca Setničarja, prvega vodje Slov. Alojzijevešča daruje v počastitev njegovega spomina sestra Angela 20.000 lir. Vsem požrtvovalnim dobrotnikom naj Bog obilno povrne!

ZA MARIJANIŠČE

Odbor za zbiranje prispevkov za Marijanišče je prejel znesek 2000 lir s posvetilom: »Namesto cvetja na grob pokojne mame. S.K.«

ZA REVEŽE

V spomin očeta č. g. Zorka, članice V. K. v Rojannu, za rojanske reveže 2.000 lir.

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

navzdol, potem se zopet povzpel proti najvišjemu vrhu Qafefika.

Iz lepega jutra se je začel porajati lep jesenski dan; narava se še ni popolnoma prebudila, mencala si je zaspane oči. Tu in tam je kos po nočnem počitku začel poskušati svoj glas ali verberica svoje prve skoke po vejah; lahek jutranji vetrič je svezil zrak. Povsod popoln mir, ki so ga motili samo nagli koraki redovnika. V tem miru je bilo nemirno samo srce popotnikovo.

Od trenutka, ko je Mark govoril z redovnikom, je nastala v srcu tega slednjega velika vznemirjenost, težka nezadovoljnost; glodala ga je skrb, da ni kot duhovnik opraviil vestno svoje dolžnosti. V takem dušnem stanju je šel v posteljo, zaspati ni mogel dolgo časa, ker so ga mučile te moreče skrbi.

Zjutraj zgodaj je maševal; prosil je Boga, naj mu odpusti storjeno napako, ga razsvetli in mu da moč, da pogršeno zopet popravi in tako reši Lulo iz tega žalostnega položaja.

Molitev ga je ojačila, mu dala poguma, da je potolažen z velikim zaupanjem šel iz cerkve. Sedaj pa, na poti, mu je upadel pogum. Večkrat si je stavil vprašanje:

»Kaj neki ima to dekle? Je njena bolezen dušne ali telesne narave?...« Želel bi si drugo. Močno bi ga razveselilo, če bi mu rekla Lula, da ni bolna na duši; toda iz Markovih besed je dobro razumel, kakšne vrste bolezen je to!... Morda posledica ali odmev tistega dogodka, zaradi katerega je takrat Lula prišla k njemu; mogoče pa kaj novega in bolj sramotnega?... Če je tako, kaj naj stori, kaj poreče nesrečni mladenki? Kako naj jo potolaži? Taka vprašanja so medpotoma mučila očeta Mavricija. Imel je kakšno nalogo in ni vedel, kako naj jo izvrši. Ti, o Bog, ki si me poklical v duhovski stan, mi pomagaj, da izvršim pravilno mojo službo!

Redovnik je prišel do vrha ter začel ogledovati na desno in levo. To ni bil vrh v pravem pomenu besede; zob časa je vse razjedel, veter in dež sta odnesla zemljo, ostale so samo gole kosti okostnjaka; čez te skale, čeri in kamne je stopal redovnik.

Na drugi strani pobočja je bil precej velik travnik, ki ga je duhovnik poznal. Bil je last starega Dode. Svoj čas je rastel na sredi travnika velik hrast, ki so ga bili posekali zaradi lesa za kurjavo. Oče Mavricij je mislil, da je Mark poslal Lulo po

drva prav na ta kraj, zato je naslonil puško na bližnjo skalo, sedel in čakal. Sonce ni še vželo; iz daljave je prihajala bleda, a zadosti močna svetloba, da je pogled lahko segel čez vse okoliške hribe ter se zgubil v daljavi tja dol do Jadranskega morja.

Tam, kjer se steza loči od gozda in zavije proti vrhu hriba, se je prikazala ženska postava. To bo Lula, si je mislil duhovnik; sodeč po obleki in postavi, je bila ona, ne pa po hoji; to niso bili nagli koraki mladega dekleta, bila je počasna, trudna hoja starke. Vendar je bila Lula, duhovnik jo je spoznal, ko se je nekoliko približala. Močno se je zavzel nad naglo spremembo, ki se je izvršila z njo v tako kratkem času. Mark mu je sicer povedal, da sestre skoraj ni mogoče spoznati, ni pa pričakoval, da jo bosta žalost in skrb tako spreminili.

Lula je prišla po drugi stezi do kupa drv. Utrujena je sedla, da se malo odpočije. Oče Mavricij je vstal in ji šel nasproti. Ni je hotel presenetiti, ko je mislila, da je sama. Opazila ga je, zatrepetala in vstala. Tudi ona ga je spoznala, občutila je veliko začudenje, pa tudi veselje.

Redovnik je pozdravil: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Vekomaj, amen!« je odgovorila Lula. Vsa trepetajoča je prišla duhovnikovo roko in jo poljubila. Obstala je pred njim z upognjeno glavo, vsa rdeča od sramu. »Ni treba trepetati.« — je rekel oče Mavricij — »zjutraj zgodaj sem šel na lov, ker so mi rekli, da je tu gori dosti divjih petelinov. Prišla si tudi ti, tako sva se srečala. Gotovo si trudna od dolge poti, sedi malo in dovoli, da tudi jaz prisedem in se malo odpočijem — če ti ni v nadlego.«

»Ne, gospod, mi ni v nobeno nadlego!« Mladi redovnik je sedel na kos hloda, Lula pa njemu nasproti na kup drv.

»Kako je z očetom? Dolgo ga že nisem videl.«

»Hvala, dobro!«

»In Mark?«

»Tudi njemu dobro.«

»In ostali v hiši?«

»Vsi zdravi.«

»In ti, Lula, kako se imaš?«

Drugim vprašanjem je takoj brez pomisleka odgovorila, pri zadnjem se je začela obotavljati, beseda ji je zastala v grlu, pobledele je in vsa tresoč se odgovorila:

»Tudi meni je dobro.«

Dve debeli solzi sta se ji polzele po bledih licih.

Duhovnik je videl solze, prevzelo ga je veliko sočutje, oči so mu postale vlažne. Sklenil je bil prinesiti tolažbo in zdravila nesrečnemu dekletu; vedel pa je, da z jokom in tajenjem ne bo pomagano, zato je trdo vprašal:

»Od kdaj se je Lula naučila lagati? Zakaj je začela slepariti služabnika Kristusovega? — Glej, sestra moja, vidim, da si bolna na duši in na telesu, zato mi nimaš kaj skrivati.«

Mladenka je postala še bolj žalostna, skrla je obraz v roke in še bolj jokala.

Oče Mavricij je čakal precej časa; ko je videl, da Lula ne preneha z jokom in da ne more ali noče govoriti, je nadaljeval:

»Poglej, dekle, ali ne povedo tvoje besede resnice? Resnica se vidi v tvojih solzah; povej mi, kaj te teži.«

Ni dala odgovora, samo naprej je jokala.

»Ni mi za to, da bi zvedel za tvoja opravila in skrivnosti, želim ti samo pomagati in te ozdraviti.«

(Nadaljevanje)